

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: filologia

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Data przeprowadzenia wizytacji: 28-29.11.2019 r.

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	10
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	10
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	24
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	32
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	35
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	38
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	40
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	43
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	45
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	48
5. Załączniki:	48
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	49

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Marek Cieszkowski, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Ariadna Strugielska, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Tadeusz Klimowicz, ekspert PKA
3. Łukasz Rusajczyk, ekspert PKA ds. studenckich
4. Wojciech Kiełbasiński, sekretarz ZO PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia prowadzonym w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały nr 548/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 11 lipca 2019 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2019/2020. PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na wskazanym kierunku studiów. Na mocy Uchwały Nr 148/2014 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wydano ocenę pozytywną. Zgodnie z Uchwałą Nr 282/2009 Prezydium PKA z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie oceny jakości kształcenia na kierunku filologia przyznano ocenę pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału w celu omówienia szczegółów wizytacji. Rozmawiano również z autorami raportu samooceny. Zespół oceniający PKA (ZO PKA) spotkał się także ze studentami ocenianego kierunku, nauczycielami akademickimi, osobami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, osobą odpowiedzialną za praktyki studenckie, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, przedstawicielami Biura Karier UWM w Olsztynie, pracownikami Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, przedstawicielami Samorządu Studenckiego oraz reprezentantami kół naukowych i organizacji studenckich. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej. Podczas spotkania podsumowującego pracę ZO PKA dokonano oceny spełnienia standardów jakości kształcenia, sformułowano uwagi i zalecenia, o których poinformowano Władze Uczelni na spotkaniu kończącym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Dla całego kierunku studiów I stopnia

Nazwa kierunku studiów	filologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	językoznawstwo - 70% literaturoznawstwo - 30%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/180 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	160 godzin/6 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– specjalność nauczycielska w zakresie języka angielskiego – kształcenie w zakresie filologii angielskiej – specjalność nauczycielska w zakresie języka niemieckiego – kształcenie w zakresie filologii germańskiej – kształcenie w zakresie filologii rosyjskiej	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	306	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2307-2712	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	91-110	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	163-172,5	-

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	60-89,5	-
--	---------	---

Wskaźniki dla specjalności prowadzonych na studiach I stopnia

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność nauczycielska w zakresie języka angielskiego	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	72	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2307	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	110	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	170,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	60	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	kształcenie w zakresie filologii angielskiej	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	148	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2352	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	106	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	170,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	89,5	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność nauczycielska w zakresie języka niemieckiego	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	brak	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2712	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	95,70	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	168,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	62,5	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	kształcenie w zakresie filologii germańskiej	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	48	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2712	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	95,70	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	163	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	64	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	kształcenie w zakresie filologii rosyjskiej	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	38	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2427	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim	91	-

udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów		
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	172,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	66	-

Dla całego kierunku studiów II stopnia

Nazwa kierunku studiów	filologia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo - 70% literaturoznawstwo - 30%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry/120 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	160 godzin/6 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– specjalność nauczycielska w zakresie języka angielskiego – kształcenie w zakresie filologii angielskiej – specjalność angielska w zakresie języka niemieckiego – kształcenie w zakresie filologii germańskiej – kształcenie w zakresie filologii rosyjskiej	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	110	17
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1182-1512	662
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim	61-73	41

udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów		
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	116,5-118,5	118,5
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	41-66,5	50,5

Wskaźniki dla specjalności prowadzonych na studiach II stopnia

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność nauczycielska w zakresie języka angielskiego	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	32	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1182	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	61	-
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	118,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	41	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	kształcenie w zakresie filologii angielskiej	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	44	17
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1182	662
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	61	41
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	118,5	118,5

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	51	50,5
--	----	------

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność nauczycielska w zakresie języka niemieckiego	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	11	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1302	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	62	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	116,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	57	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	kształcenie w zakresie filologii germańskiej	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	13	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1347	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	62	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	116,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	56,5	-

Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	kształcenie w zakresie filologii rosyjskiej	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	10	-

Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1512	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	73	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	116,5	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	66,5	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Celem kształcenia na kierunku filologia prowadzonym przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie jest wyposażenie studentów w kompetencje z zakresu języka kierunkowego na poziomie C1 wg ESOKJ (C2 w przypadku studiów II stopnia), drugiego języka obcego na poziomie B2 wg ESOKJ (B2+ w przypadku studiów II stopnia), przygotowanie studentów do badań w zakresie dwóch dyscyplin, tj. językoznawstwa (dyscyplina wiodąca) i literaturoznawstwa, oraz przygotowanie studentów do zawodowego rynku pracy zgodnie z wybranymi zajęciami specjalizacyjnymi, które umożliwiają zdobycie kompetencji tłumaczeniowych, w zakresie komunikacji specjalistycznej (np. biznesowej lub interkulturowej) lub w zakresie nauczania języka obcego. Osiągnięciu tego celu ma służyć równoległe zdobywanie przez studentów wiedzy i umiejętności filologicznych, w tym w szczególności w zakresie językoznawstwa, kompetencji specjalistycznych w zakresie wybranej dyscypliny lub subdyscypliny filologicznej, umiejętności zawodowych, zgodnie ze specjalizacją – tłumaczeniową, w zakresie komunikacji specjalistycznej lub nauczycielską, przy czym w tym ostatnim przypadku sposób sformułowania koncepcji kształcenia: absolwent może podjąć pracę w szkole (po ukończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela), sugeruje, że będzie on mógł po ukończeniu studiów I stopnia podjąć pracę w zawodzie nauczyciela. Sformułowanie to jest sprzeczne ze standardami kształcenia nauczycieli określonymi rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450), które zakłada, że uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela mogą otrzymać tylko osoby z tytułem zawodowym magistra. Rekomenduje się wskazanie w koncepcji kształcenia dla studiów I stopnia, że ich ukończenie, w przypadku obrania zajęć specjalizacyjnych w zakresie nauczania języka obcego, nie prowadzi do uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela i wymaga kontynuacji studiów na tym samym kierunku na studiach II stopnia.

Na studiach I stopnia przygotowanie w zakresie filologii obejmuje wiedzę z zakresu językoznawstwa, literatury, kultury i historii obszaru języka specjalności, w tym zagadnienia szczegółowe dotyczące języka i językoznawstwa, znajomość terminologii i metodologii dyscyplin właściwych dla kierunku, umiejętności badawcze i komunikacyjne, wspierane przez kompetencje ogólnohumanistyczne, stanowiące kontekst dla nauk filologicznych, umiejętności i kompetencje powiązane z prawidłowym funkcjonowaniem na rynku pracy oraz w zakresie drugiego języka obcego. Na studiach II stopnia koncepcja kształcenia zakłada, że kształcenie filologiczne zostaje pogłębione i wyspecjalizowane, co przekłada się na zaawansowane umiejętności badawcze oraz wiedzę szczegółową dotyczącą zwłaszcza tendencji rozwojowych dwóch dyscyplin – językoznawstwa i literaturoznawstwa, w szczególności z perspektywy interdyscyplinarnej. Uszczegółowieniu mają również ulec cele powiązane z kształceniem zawodowym w ramach zajęć specjalizacyjnych (w przypadku ich kontynuacji), co ilustruje moduł tłumaczeniowy, gdzie zauważalne jest przejście od kompetencji w zakresie ogólnych tłumaczeń pisemnych i ustnych (na studiach I stopnia) do kompetencji w zakresie tłumaczeń specjalistycznych, np. z dziedziny administracji lub kultury i dziedzictwa narodowego (na studiach II stopnia).

Koncepcja studiów zakłada zatem klasyczne, akademickie kształcenie filologiczne połączone z modułem przygotowującym do działalności zawodowej, zależnym od wybranej specjalności językowej i/lub poziomu kształcenia. W ramach przykładu wskazać można, iż na specjalności *filologia angielska* na studiach I stopnia oferowane są zajęcia specjalizacyjne z tłumaczeń lub w zakresie kształcenia nauczycieli, a na studiach II stopnia są to zajęcia z zakresu kompetencji interkulturowych lub kształcenia nauczycieli. Z kolei na specjalności *filologia rosyjska*, na studiach I stopnia zajęcia specjalizacyjne dotyczą komunikacji specjalistycznej, a na studiach II stopnia są to tłumaczenia. Cele kształcenia są zatem zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, chociaż koncepcja na etapie powstawania nie została skonsultowana z interesariuszami zewnętrznymi. Obecnie jednak prowadzony jest partnerski dialog z przedstawicielami otoczenia gospodarczego, którego efektem jest modyfikacja niektórych istniejących już zajęć specjalizacyjnych, np. modułu tłumaczeniowego na specjalności *filologia niemiecka* lub kształcenia w zakresie nauczania języka obcego na specjalności *filologia angielska*. Jednocześnie jednak zastrzeżenia ZO PKA budzi zasadność zajęć specjalizacyjnych z zakresu nauczania języka obcego na specjalności *filologia niemiecka* z uwagi na, wykazany w samoocenie kierunku i potwierdzony w czasie spotkania z interesariuszami zewnętrznymi, brak zapotrzebowania na tego typu kształcenie wśród potencjalnych studentów i pracodawców. Zastrzeżenia budzi również celowość prowadzenia zajęć specjalizacyjnych w zakresie tłumaczeń na II stopniu specjalności *filologia rosyjska* z uwagi na, zauważony przez zespół oceniający i potwierdzony przez interesariuszy zewnętrznych, niewystarczający poziom kompetencji językowej studentów. Co więcej, w trakcie spotkania ze studentami kierunku uzyskano informację, że oferta zajęć specjalizacyjnych nie była nigdy konsultowana z tą grupą interesariuszy. Rekomenduje się przeprowadzenie pogłębionej i angażującej studentów kierunku analizy oferowanych modułów specjalizacyjnych na wszystkich specjalnościach na studiach I i II stopnia pod kątem ich przydatności na rynku pracy.

Kierunek filologia przyporządkowano do dyscypliny wiodącej językoznawstwo i dyscypliny literaturoznawstwo. Zakładana koncepcja kształcenia na kierunku na obu poziomach studiów mieści się w tych dyscyplinach. Powiązane są one również z zakresem badań prowadzonych w Uczelni, głównie w ramach Wydziału Humanistycznego. Badania te mają często charakter interdyscyplinarny, łącząc dyscypliny, do których przypisano kierunek zarówno z ich tradycyjnymi kontekstami (np. historią

czy naukami o kulturze i religii), jak i bardziej innowacyjnymi elementami, np. z obszarów ewolucjonizmu czy kognitywistyki. Prowadzone w jednostce badania naukowe powiązane są także z potrzebami prowadzonych na kierunku filologia zajęć specjalizacyjnych – tłumaczeniowych, nauczycielskich, z zakresu języków specjalistycznych oraz komunikacji interkulturowej.

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia jest spójna z misją i strategią rozwoju uczelni, która zakłada prowadzenie kształcenia dostosowanego do potrzeb środowiska zewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem regionu Warmii i Mazur, w sposób uwrażliwiający na odmienną językową i kulturową, umożliwiającą komunikację międzykulturową i budowanie więzi z przedstawicielami innych kultur oraz swobodne funkcjonowanie w zmieniającej się rzeczywistości, w tym dzięki kompetencjom w zakresie języków obcych.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia, ponieważ nie w pełni odpowiadają właściwym poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji. Np. efekt KA6_WG11 dla studiów I stopnia przewiduje, że absolwent wykazuje się znajomością podstawowej terminologii koniecznej do opisu różnych aspektów gramatyki języków obcych innych niż język kierunku studiów, typów wypowiedzi ustnych i pisemnych w tych językach i znajomością ich kompleksowej natury, podczas gdy charakterystyki PRK dla poziomu 6 przewidują stopień zaawansowany. Podobnie efekt KA6_WG11 przewiduje znajomość podstawowych pojęć z różnych dziedzin nauki, a efekt KA6_WG4 zakłada, że stopień zaawansowany jest tożsamy ze swobodnym posługiwaniem się językiem kierunkowym w sytuacjach codziennych. Brak spójności z celami kształcenia na kierunku wykazują również efekty KA6_WG2, KA6_UW1, KA7_WG1, KA7_WG2, KA7_WG4, KA7_WG5 i KA7_UW2, których sposób sformułowania oznacza, że student może uzyskać wiedzę, umiejętności i kompetencje badawcze z językoznawstwa lub literaturoznawstwa a nie, jak zakłada koncepcja, w zakresie obydwu tych dyscyplin.

Kolejną nieprawidłowością, powiązaną z problemem przedstawionym powyżej, jest nieprecyzyjne, zbyt szerokie sformułowanie części efektów uczenia się. Np. efekt KA7_WG4 na studiach II stopnia: „(zna i rozumie) w pogłębionym stopniu powiązania w obrębie kilku dyscyplin (np. językoznawstwa, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii, historii) obszaru językowego, właściwego dla wybranego programu studiów, pozwalające na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin nauk humanistycznych i społecznych”, zakłada, że student zna powiązania w obrębie praktycznie wszystkich dyscyplin z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych.

Taki sposób formułowania efektów uczenia się utrudnia stworzenie systemu ich weryfikacji. Dodatkową przeszkodą w stworzeniu rzetelnego systemu oceniania studentów jest piętrowa konstrukcja większości efektów, w których umieszczono jednocześnie efekty generyczne i ich uszczegółowienia, co często prowadzi do powtórzeń. Np. efekt KA6_UW5: „(potrafi) rozpoznać różne rodzaje tekstów, a także dokonać analizy i interpretacji poznawanych utworów oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z użyciem podstawowej terminologii i właściwych metod”, gdzie analiza i interpretacja pojawiają się dwukrotnie, przy czym drugie ich wystąpienie uszczegóławia pierwsze. Tym samym utrudniona jest dalsza konkretyzacja efektów kierunkowych na poziomie kart przedmiotów. Często natomiast przedmioty te są implikowane już na poziomie efektów kierunkowych. Np. efekt KA6_KO4 mówi o gotowości studenta do wykorzystania wiedzy z zakresu technologii informatycznych, bhp, ergonomii, etykiety, praw ochrony własności intelektualnej i kultury fizycznej, czyli w zakresie 6 odrębnych przedmiotów. Podobnie efekt KA7_UU2: „(potrafi) samodzielnie zdobywać wiedzę i

poszerzać swoje umiejętności badawcze obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w obrębie wybranych dyscyplin i subdyscyplin, i/lub samodzielne rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii”, łączy 13 umiejętności na różnych poziomach ogólności i dodatkowo łączy je w nieczytelny sposób z kontekstem specjalizacji nauczycielskiej. Powtórzenia są również typowe między odrębnymi efektami kierunkowymi. Np. efekt KA6_UW1 mówi m.in. o wyszukiwaniu informacji dotyczących danej dyscypliny lub subdyscypliny, efekt KA6_UO2 obejmuje m.in. umiejętność samodzielnego wyszukiwania informacji z wykorzystaniem materiałów źródłowych i słowników, a efekt KA6_UO3 dotyczy m.in. gromadzenia informacji bibliograficznych. Mamy zatem do czynienia *de facto* z tym samym generycznym efektem kierunkowym, dotyczącym umiejętności doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, który nadmiernie uszczegółowiono na poziomie efektów kierunkowych, prowadząc do redundancji i potencjalnych trudności w sformułowaniu efektów przedmiotowych. Przywołany właśnie efekt ilustruje też kolejną wadę zbioru, czyli jednoczesne odniesienie do różnego rodzaju kategorii: wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych. W przypadku efektu KA7_UU2 odniesienia dokonano w całości do kategorii umiejętności, podczas gdy podkreślony fragment odnosi się do kategorii kompetencji społecznych. Podobnie efekt KA7_WG9: „(zna i rozumie) znaczenie bogatych zasobów leksykalnych języka właściwego dla wybranego programu studiów (w tym języka fachowego) przy rozwiniętej wrażliwości na zmienność języka oraz jego kulturowe i społeczne determinanty; potrafi ich używać praktycznie”, odnosi się jednocześnie do wszystkich kategorii, podczas gdy w zbiorze efektów odniesiono go wyłącznie do kategorii wiedzy.

Efekty, szczególnie w kategoriach umiejętności i kompetencji społecznych, zostały nieprawidłowo odniesione do charakterystyk PRK. Np. efekt KA7_UO1: „(potrafi) porządkować zasoby bibliograficzne i dokonać ich selekcji na potrzeby pracy dyplomowej oraz przyszłej pracy zawodowej” został odniesiony do charakterystyki H/JA_P7S_UO, która dotyczy kierowania pracą zespołu, współdziałania z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmowania wiodącej roli w zespołach.

Efekty uczenia się sformułowane dla poszczególnych przedmiotów ujętych w planie studiów powielają wady efektów kierunkowych, gdyż w wielu przypadkach, a wręcz nagminnie w przypadku specjalności *filologia angielska*, powielają efekty kierunkowe. Poza tym, również uszczegółowione efekty dla przedmiotu są często skonstruowane w tej samej konwencji, którą przyjęto dla efektów kierunkowych i w rezultacie są nadmiernie złożone, łącząc wiele często nie warunkujących się kompetencji i umiejętności, wewnętrznie niespójne (jednocześnie ogólne i szczegółowe), redundantne (ze względu na występujące powtórzenia), łączące różne, często nie warunkujące się wzajemnie lub nie idące w parze, kompetencje i umiejętności. Wskazać można, że dla *proseminarium literaturoznawczego* na specjalności *filologia germańska* sformułowano jeden efekt w kategorii umiejętności: „student potrafi przygotować prezentację multimedialną i wstępną pracę pisemną ze swoją koncepcją badawczą i ją ustnie zreferować. Przygotowując swoją koncepcję badawczą potrafi korzystać z różnych źródeł, potrafi rozpoznać różne typy źródeł oraz potrafi korzystać ze źródeł internetowych; potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować znalezione treści, potrafi korzystać z różnych źródeł informacji, poprawnie potrafi analizować i interpretować teksty źródłowe związane z tematyką zajęć”. Efekt ten łączy szereg umiejętności, często odległych, np. umiejętności badawcze z umiejętnością przygotowania prezentacji multimedialnej, trzykrotnie odnosi się do umiejętności wyszukiwania informacji, jednocześnie odnosząc się do typów źródeł i podając ich przykłady (źródła

internetowe). Nagminne jest stosowanie tych samych efektów uczenia się dla przedmiotów w ramach danego modułu, prowadzonych w różnych semestrach (na przykład w odniesieniu do modułu praktycznej nauki języka) czy nawet na różnych stopniach kształcenia (na przykład w przypadku seminarium licencjackiego na specjalności *filologia rosyjska*). Rekomenduje się sformułowanie efektów uczenia się (kierunkowych i przedmiotowych):

- w sposób odpowiadający jednej z trzech kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne,
- w odniesieniu do spójnych kompetencji, dających się objąć wspólną oceną,
- w odniesieniu do precyzyjnej, spójnej z koncepcją kształcenia, terminologii,
- w sposób nieredundantny.

Na poziomie efektów przedmiotowych zazwyczaj nie można wprost zidentyfikować prawidłowości odniesienia do charakterystyk PRK, gdyż większość efektów przedmiotowych dla programów studiów obowiązujących od roku akademickiego 2019/2020 odniesiono do KRK. Np. dla przedmiotu *praktyczna nauka języka rosyjskiego* (kurs zintegrowany) dla 1 roku studiów I stopnia sformułowano jeden efekt w kategorii wiedzy w następujący sposób: „student poznaje leksykę, gramatykę, ortografię, fonetykę na podstawie przewidzianych programem zagadnień tematycznych” (K1_W02 – „zna gramatykę, leksykę i zasady pisowni właściwe dla danego języka specjalności w stopniu pozwalającym na kontynuowanie kształcenia oraz swobodne posługiwanie się nim w sytuacjach codziennych i profesjonalnych”); - „student zdobywa wiedzę socjokulturową o życiu w Rosji, poznaje rosyjską etykietę i realia” (K1A_W08 – „ma podstawową wiedzę o wybranych zagadnieniach historycznych, społecznych, religijnych, filozoficznych, ekonomicznych, prawnych i politycznych związanych z Rosją”); - „student poznaje język rosyjski i realia Rosji w aspekcie porównania z językiem polskim i polskimi realiami” (K1A_W11 – „ma podstawową wiedzę o wybranych zagadnieniach językowych w aspekcie kontrastywnym i międzykulturowym”), przy czym podane w nawiasach symbole odnoszą się do KRK i tym samym są odmienne od symboli PRK, do których odniesiono efekty kierunkowe. Innymi przykładami tego problemu są sylabusy przedmiotów: historia Niemiec, Austrii i Szwajcarii, historia literatury niemieckojęzycznej czy kultura zawodu tłumacza na I stopniu specjalności *filologia germańska*.

Poza tym odniesienia dokonane do efektów kierunkowych bywają niepoprawne. Np. w sylabusie *gramatyka opisowa języka niemieckiego* na I stopniu *filologii germańskiej*, efekt w kategorii wiedzy: „student zna i rozumie definicje podstawowych części mowy w języku niemieckim”, został odniesiony do efektu KA6_WG2, który obejmuje terminologię nauk humanistycznych oraz terminologie i metodologie wybranych dyscyplin i subdyscyplin zamiast do efektu KA6_WG11.

Przytoczony powyżej efekt dla przedmiotu *PNJR* (kurs zintegrowany) ilustruje również problem formułowania efektów uczenia się w kontekście nazwy przedmiotu, która identyfikuje przypisany mu ogólny zakres kształcenia i koncepcję programową. W przypadku opisanego powyżej efektu dla *praktycznej nauki języka rosyjskiego* wiedza socjokulturowa o Rosji lub o kontrastach językowych może stanowić jedynie tło dla wykształcanych umiejętności językowych, a tu staje się głównym wyznacznikiem jego realizacji. Kolejny przykład tego problemu zawiera sylabus *gramatyki opisowej* (fonetyka i fonologia), w którym jedyną umiejętnością nabytą przez studenta jest umiejętność przygotowania wystąpienia ustnego na tematy z życia codziennego i popularnonaukowe, która w przypadku *gramatyki opisowej* nie jest z zasady rozwijana. Rekomenduje się zatem powiązanie efektów uczenia się z celem przedmiotu.

Efekty uczenia się na kierunku filologia są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo i są wprost powiązane z zakresem działalności naukowej uczelni w tych dyscyplinach. Wśród efektów znajdujemy bowiem bezpośrednie odniesienia do badań pracowników, np. w odniesieniu do medioznawstwa, polsko-wschodniosłowiańskich powiązań językowych czy pragmatyki (teorii grzeczności). Uwzględniają wiedzę z zakresu metodologii badań językoznawczych i literaturoznawczych, kształtowanie umiejętności badawczych – wyszukiwania i selekcjonowania informacji, stawiania hipotez, krytycznej interpretacji i analizy źródeł itd. oraz kompetencji badawczych, jak np. organizowanie pracy i zarządzanie czasem czy poszanowanie odmiennych poglądów.

Efekty uczenia się na studiach I i II stopnia przewidują także umiejętność komunikowania się w języku obcym, choć w przypadku studiów II stopnia efekt w zakresie dodatkowych (niekierunkowych) kompetencji językowych został sformułowany w sposób niedający się objąć wspólnym mianownikiem i utrudniający weryfikację jako: „umiejętność posługiwania się innym językiem obcym niż język właściwy dla wybranego programu lub językiem fachowym w obrębie języka specjalności”. Tym samym efekt łączy w sobie język kierunkowy i niekierunkowy oraz język ogólny i specjalistyczny, co czyni go nieczytelnym. Efekty uczenia się jako komunikat adresowany do kandydatów na studia i studentów nie powinien pozostawiać wątpliwości co do umiejętności uzyskiwanych podczas studiów. Co więcej, nieprawidłowo na poziomie kart przedmiotu na specjalności *filologia rosyjska* uszczegółowiono poziom języka kierunkowego. Kompetencję tę, rozbity na trzy efekty kierunkowe: KA6_UK5, KA6_UK6 i KA6_UK7, w których jednoznacznie jednak powtórzono zakładany dla I stopnia studiów poziom języka kierunkowego C1 według ESOKJ, uszczegółowiono w przypadku omawianej specjalności jako poziom B2 dążący do B2+. Sposób formułowania efektów uczenia się na kierunku filologia nie jest w większości przypadków zrozumiały ze względu na wady tych efektów, które przedstawiono powyżej. Jednakże w opinii ZO PKA trzon efektów uczenia się (pozbawiony powtórzeń, uszczegółowień i chaosu terminologicznego), który stanowi kwintesencję koncepcji kształcenia, jest możliwy do osiągnięcia.

W przypadku przygotowania do zawodu nauczyciela efekty uczenia się zostały sformułowane na poziomie poszczególnych zajęć wchodzących w skład specjalizacji nauczycielskiej. Zostały one przygotowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450), uwzględniając zasadnicze wprowadzone do standardów zmiany dotyczące pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, funkcjonowania narządu słuchu i równowagi oraz udzielania pierwszej pomocy. Zatem studenci, którzy rozpoczęli studia I stopnia 1 października 2019 r. i po ich ukończeniu podejmą dalsze kształcenie na specjalności nauczycielskiej prowadzące do uzyskania tytułu zawodowego magistra, mają zapewnioną realizację wszystkich efektów określonych w nowych standardach kształcenia nauczycieli. Nie dotyczy to roczników wcześniejszych, które do końca cyklu kształcenia na studiach I stopnia realizują efekty uczenia się odpowiadające standardom kształcenia nauczycieli określonym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012, poz. 131). Efekty uczenia się sformułowane w obu rozporządzeniach w większości dotyczą porównywalnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, ale dotychczasowe standardy nie przewidywały wskazanych wyżej kompetencji, które nie są więc realizowane w dotychczasowych programach studiów w odniesieniu do szkoły podstawowej. Tak więc studenci studiów I stopnia, którzy rozpoczęli je przed rokiem akademickim 2019/2020 po ukończeniu

studiów II stopnia nie uzyskują wszystkich efektów uczenia się określonych w nowych standardach i jednocześnie na mocy wprowadzonych regulacji nie otrzymują uprawnień do nauczania w szkołach podstawowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Prowadzony na poziomie studiów I i II stopnia na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie kierunek filologia wpisuje się w strategię i misję Uczelni. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku mieści się w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których kierunek został przyporządkowany. Jednocześnie opis uprawnień, które otrzymuje absolwent specjalizacji nauczycielskiej, zakładający, że absolwenci studiów I stopnia uzyskają uprawnienia do nauczania w szkołach podstawowych, nie odpowiada standardom kształcenia nauczycieli określonym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450). W formułowaniu koncepcji studiów Uczelnia bierze pod uwagę oczekiwania lokalnego rynku pracy, ale nie w odniesieniu do wszystkich specjalności i/lub specjalizacji. Do tego procesu nie są włączani studenci.

Sformułowane dla kierunku efekty uczenia się dotyczą wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych związanych z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i literaturoznawstwo. Sposób ich sformułowania nie odpowiada jednak poziomom określonym w Polskiej Ramie Kwalifikacji oraz nieprecyzyjnie określa rolę dyscyplin: historia i nauki o kulturze i religii w przyjętym zestawie efektów, prowadząc do niezgodnej z koncepcją kształcenia interpretacji tych dyscyplin jako tych, do których przyporządkowano kierunek.

W przypadku specjalności przygotowującej do zawodu nauczyciela efekty uczenia się zostały sformułowane na poziomie poszczególnych zajęć i odpowiadają efektom określonym w standardach kształcenia nauczycieli. Jednak dla okresu przejściowego, w którym studia I stopnia prowadzone są zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli określonymi w 2012 roku a studia II stopnia już zgodnie z nowymi standardami, nie zostały uwzględnione różnice programowe wynikające z obu standardów. Ponadto większość efektów uczenia się (kierunkowych i przedmiotowych) sformułowanych jest na zbyt dużym poziomie złożoności, na co składa się ich wieloznaczność, jednoczesne odniesienie do kompetencji generycznych i szczegółowych oraz do kompetencji od siebie odległych. Efekty uczenia się charakteryzują się redundancją wynikającą z wielokrotnego pojawiania się tych samych efektów lub ich fragmentów. Kilka efektów uczenia się odniesiono do nieprawidłowych charakterystyk. W przypadku kompetencji w zakresie języka kierunkowego na specjalności *filologia rosyjska* nieprawidłowo i niejednoznacznie określono zakładany na studiach I stopnia poziom języka jako B2 dążący do B2+. Nie wszystkie efekty uczenia się sformułowane na poziomie przedmiotów są prawidłowo powiązane z efektami kierunkowymi, przy czym gros efektów przedmiotowych powiela efekty kierunkowe. W większości sylabusów są nawet wskazane symbole z nieobowiązujących już efektów kierunkowych. W kilku przypadkach efekty nie odpowiadają nazwie przedmiotu. Większość efektów uczenia się jest zatem nie w pełni weryfikowalna.

O propozycji oceny kryterium 1 zadecydowały następujące uchybienia:

1. Niedostosowanie kierunkowych efektów uczenia się do określonego dla 6 i 7 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji stopnia zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
2. Sformułowanie efektów uczenia się w sposób uniemożliwiający ich uszczegółowienie na poziomie kart przedmiotu.
3. Brak specyficznych efektów uczenia się dla każdego z modułów/przedmiotów.
4. Niewskazanie wprost poziomu umiejętności językowych wg systemu ESOKJ dla studiów I stopnia prowadzonych na specjalności *filologia rosyjska*.
5. Brak w programie studiów II stopnia dla roczników rozpoczynających kształcenie w latach 2019-2021 efektów wynikających z różnic programowych między standardami kształcenia nauczycieli z 2012 i 2019 roku (przygotowanie w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, wiedzy z zakresu budowy narządów równowagi i wzroku oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Dostosowanie kierunkowych efektów uczenia się do określonego dla 6 i 7 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji stopnia zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
2. Sformułowanie efektów uczenia się w sposób umożliwiający ich uszczegółowienie na poziomie kart przedmiotu.
3. Sformułowanie specyficznych efektów uczenia się dla każdego z modułów/przedmiotów, które odnosić się będą do zmienionych efektów kierunkowych.
4. Wskazanie wprost poziomu umiejętności językowych wg systemu ESOKJ dla studiów I stopnia prowadzonych na specjalności *filologia rosyjska*.
5. Uzupełnienie programu studiów II stopnia dla roczników rozpoczynających kształcenie w latach 2019-2021 o efekty wynikające z różnic programowych między standardami kształcenia nauczycieli z 2012 i 2019 roku (przygotowanie w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, wiedzy z zakresu budowy narządów równowagi i wzroku oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści kształcenia przedstawione w sylabusach zajęć zostały ujęte w kategoriach treści merytoryczne i cele kształcenia, przy czym w pierwszej kategorii zazwyczaj odniesiono się do realizacji efektów uczenia się w zakresie wiedzy, a w drugiej zamieszczono efekty powiązane z kategoriami umiejętności i kompetencji społecznych. Przyporządkowania tego dokonano jednak w sposób nie w pełni konsekwentny. Wskazać można, że w sylabusie przedmiotu *historia Anglii i USA* na specjalności *filologia angielska* na studiach I stopnia celem zajęć jest przedstawienie wybranych problemów historii Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych Ameryki, a treści merytoryczne obejmują wybrane zagadnienia z historii Stanów Zjednoczonych Ameryki. Ten sposób zapisu jest nie tylko redundantny, ale też często skutkuje nadmierną koncentracją na jednej kategorii zakładanych efektów uczenia się. Np. w sylabusie przedmiotu *historia literatury krajów niemieckojęzycznych* cele wykładów i ćwiczeń obejmują główne tendencje i utwory literatury niemieckiej, natomiast treści merytoryczne to lista wybranych dzieł niemieckojęzycznych autorów. Tym samym treści nie donoszą się w sposób celowy do kategorii umiejętności i kompetencji społecznych założonych dla przedmiotu.

Powiązana kwestią jest zgodność treści programowych z zakresem programu wytyczonego przez nazwę przedmiotu, która nie zawsze jest zachowana. Przykładowo zaznaczyć można, że przedmiot *gramatyka opisowa*: składania i morfologia na studiach I stopnia nie obejmuje swym zakresem semantyki z perspektywy językoznawstwa kognitywnego, do której wprost odwołują się jego treści kształcenia dla V semestru studiów na specjalności *filologia angielska*. Problem ten pośrednio skutkuje powtarzalnością treści, gdyż paradygmat językoznawstwa kognitywnego, w tym w szczególności teoria metafory konceptualnej, pojawia się również w ramach zajęć specjalizacyjnych czy wykładów monograficznych z dyscypliny językoznawstwo, w tym na studiach II stopnia. Podobnie dla przedmiotu *praktyczna nauka języka angielskiego* – treści w zakresie leksyki są w znacznym stopniu tożsame na studiach I i II stopnia, obejmując aspekty życia w społeczeństwie, rozwoju osobistego i relacji międzyludzkich. Tendencja ta zostaje również potwierdzona wynikami analizy treści kształcenia zawartych w sylabusach przedmiotów *fonetyka praktyczna*, *fonetyka z intonacją* oraz *gramatyka opisowa*: *fonetyka* i *fonologia* na specjalności *filologia angielska* na studiach I stopnia. Opisana powyżej nieprawidłowość została potwierdzona hospitacjami zajęć. Została również wyartykułowana przez studentów kierunku na specjalności *filologia angielska*.

Nagminnym zjawiskiem na wszystkich specjalnościach na obu poziomach kształcenia jest umieszczanie w kartach przedmiotu prowadzonego w ciągu więcej niż jednego semestru identycznych treści programowych. Jak wykazała analiza prac etapowych i hospitacje zajęć treści te są w istocie uszczegóławiane na poziomie danego semestru, ale dla odbiorcy sylabusu są komunikatem sugerującym brak progresu w ramach danego modułu.

Kolejną konwencją przyjętą na kierunku, która wpływa na nieczytelność treści kształcenia, jest ich zdawkowość i nieprecyzyjność. Np. w sylabusie przedmiotu *historia literatury angielskiej* zapisano, że poszczególne wykłady koncentrują się na wybranych zagadnieniach danego okresu, koronnych gatunkach etc., co nie jest precyzyjnym komunikatem dla studenta i sugeruje możliwość zmiany treści programowych w trakcie ich realizacji, ponieważ sformułowanie „wybrane” w połączeniu z „etc.”

oznacza dowolność w zakresie ich doboru. Podobnie niewiąząco sformułowano treści dla przedmiotu *tłumaczenia ustne*, gdzie „tematyka zajęć obejmuje szerokie spektrum, między innymi: przyrodę, społeczeństwo, politykę”. Jeszcze wyraźniej tę tendencję uwypuklają zapisy, w których dobór treści zależny jest od prowadzącego. Np. w sylabusie przedmiotu *historia literatury Niemiec, Austrii i Szwajcarii* na studiach I stopnia czytamy: „tematem zajęć są wybrane zagadnienia ze współczesnej literatury niemieckojęzycznej. Prowadzący zajęcia sam ustala zagadnienia, autorów, lektury, które będą omawiane...”. Taka praktyka nie wiąże jednoznacznie treści kształcenia z programem studiów, w tym w szczególności z efektami uczenia się i nie gwarantuje jego realizacji w porównywalny sposób. Rekomenduje się formułowanie treści kształcenia w sposób jednoznaczny i gwarantujący ich realizację.

Treści kształcenia nie zawsze odpowiadają przypisanym do przedmiotów kierunkowym efektom uczenia się. Np. przedmiot *język obcy 3* na studiach I stopnia, którego treści dotyczą rozwijania umiejętności komunikacyjnych, powiązano z efektem odnoszącym się do terminologii i zagadnień z zakresu nauk humanistycznych, który jest niemożliwy do osiągnięcia poprzez te treści. Podobnie na studiach II stopnia na specjalności *filologia angielska*, przedmiotowi *PNJA (leksyka)*, którego treści powiązane są z rozwijaniem kompetencji komunikacyjnych studentów w zakresie języka codziennego przypisano niepowiązany z nimi efekt dotyczący znajomości terminologii nauk filologicznych i jej zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych. Rekomenduje się uzgodnienie treści kształcenia dla wszystkich przedmiotów z powiązanymi z nimi i obowiązującymi dla danego cyklu efektami uczenia się.

Na I stopniu studiów treści kształcenia na ocenianym kierunku zawierają grupę treści ogólnych, obejmujących zagadnienia wspomagające kształcenie neofilologiczne, np. z zakresu języka łacińskiego, drugiego języka obcego czy nowoczesnych technologii, poszerzające kompetencje studentów o wiedzę z zakresu pokrewnych dyscyplin humanistycznych, np. filozofii, lub w ramach obieralnych wykładów ogólnouczelnianych o wiedzę wykraczającą poza ten zakres, np. z dziedziny nauk społecznych czy nauk o zdrowiu. Przygotowanie do wybranego zawodu, tj. nauczyciela, tłumacza lub specjalisty w zakresie języka fachowego, zapewniają przedmioty w odrębnych modułach. Zasadniczą grupę treści stanowią natomiast treści podstawowe, powiązane z kształceniem w zakresie języka specjalności oraz treści kierunkowe, powiązane z kształceniem w zakresie dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo. Treści te stopniowo przygotowują studenta do prowadzenia badań w zakresie wybranej dyscypliny, przechodząc od przedmiotów propedeutycznych, np. *wstęp do językoznawstwa*, i tych stanowiących niezbędne tło warsztatu filologa, np. w zakresie historii literatury, języka i kultury danego obszaru językowego, do przedmiotów umożliwiających studentom pogłębianie wiedzy z zakresu interesującej ich tematyki i rozwijanie umiejętności warsztatowych, do których należą obieralne wykłady monograficzne, zajęcia specjalizacyjne, seminaria i proseminaria. Treści w nich zawarte są zgodne z zakresem działalności naukowej uczelni w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo i w niektórych przypadkach odnoszą się wprost do zakresu działalności naukowej pracowników, np. w obszarze językoznawstwa kognitywnego, medioznawstwa czy leksykografii. Przygotowanie do prowadzenia badań zapewniają również przedmioty kursowe z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, odnosząc się do charakterystycznych dla tych dyscyplin teorii i metodologii. Pomieszczone w nich treści są z reguły aktualne, choć zdarzają się wyjątki, np. gramatyka kontrastywna i wykład z teorii literatury na specjalności *filologia angielska*, gdzie najnowsze wskazane w sylabusie publikacje pochodzą z lat 90-tych XX wieku. Rekomenduje się zatem zaktualizowanie wykazów literatury w sylabusach. Niewłaściwe jest również ograniczanie wykazu literatury do 1 lub 2 pozycji, w

tym słowników czy opracowań encyklopedycznych, gdyż wskazuje to na brak kompleksowości omawianych treści. Z tego samego powodu niewłaściwe jest zawieranie tożsamyh pozycji bibliograficznych w wykazach literatury dla różnych przedmiotów, np. *gramatyka opisowa* i *metodologia badań*. Rekomenduje się zatem dostosowanie wykazu literatury do zakresu programowego przedmiotu. Złą praktyką jest niezawieranie w kartach przedmiotu pozycji z zakresu literatury uzupełniającej, co na kierunku jest nagminne. Rekomenduje się zatem uzupełnienie kart przedmiotów o pozycje z zakresu literatury uzupełniającej. Grupy treści na studiach II stopnia, zgodnie z koncepcją kształcenia, koncentrują się na blokach treści kierunkowych i podstawowych, pogłębiających wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte na studiach I stopnia i umożliwiających przygotowanie i włączenie studentów do prowadzenia badań naukowych poprzez rozbudowane treści z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, ich metodologii, warsztatu naukowego filologa oraz specjalistycznych zagadnień w ramach przedmiotów do wyboru. Uchybienia zdiagnozowane dla bloków treści na studiach I stopnia w odniesieniu do aktualności i zakresu wykorzystywanej literatury zostały tu zasadniczo zniwelowane, z wyjątkiem zauważalnych braków w zakresie literatury uzupełniającej. Rekomenduje się nierozproszoną i nieredundantną prezentację treści w sylabusach w odniesieniu do wszystkich kategorii, których celową realizację zakładają efekty uczenia się dla przedmiotu, a także powiązanie treści kształcenia na studiach I i II stopnia z zakresem programu wytyczonym przez nazwę przedmiotu. Wskazuje się także na potrzebę stworzenia sylabusów modułowych, w których poszczególnym etapom realizacji modułu będą odpowiadać specyficzne treści, uzupełnienie sylabusów na studiach I stopnia o pełen zakres aktualnej literatury wykorzystywanej w ramach danego przedmiotu oraz uzupełnienie sylabusów na studiach II stopnia o wykaz literatury dodatkowej.

Treści programowe, mimo iż nie zawsze wprost lub prawidłowo odnoszą się do przypisanym przedmiotom efektów uczenia się, umożliwiają osiągnięcie wszystkich kierunkowych efektów uczenia się.

W przypadku przygotowania do zawodu nauczyciela treści programowe dla studiów I i II stopnia rozpoczynających się w roku akademickim 2019/2020 zostały przygotowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450), uwzględniając zasadnicze zmiany wprowadzone do standardów. Zatem studenci, którzy rozpoczęli studia I stopnia po 30 września 2019 roku i po ich ukończeniu podejmą dalsze kształcenie na specjalności nauczycielskiej, po uzyskaniu tytułu zawodowego magistra mają przewidziane wszystkie treści określone w nowych standardach kształcenia nauczycieli. Nie dotyczy to roczników wcześniejszych, które do końca cyklu kształcenia na studiach I stopnia realizują treści programowe odpowiadające efektom określonym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012, poz. 131), bo program studiów II stopnia nie uwzględnia wyrównania różnic programowych wynikających z obu standardów dotyczących pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, znajomości budowy narządów równowagi i wzroku oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

Studia I stopnia trwają sześć semestrów, którym przyporządkowano 180 ECTS, a studia II stopnia trwają cztery semestry, którym przyporządkowano 120 ECTS. Mimo iż liczba godzin kontaktowych w ramach poszczególnych specjalności jest odmienna, pozostaje w zgodności z regulacjami prawnymi i jest realnie oszacowana, pozostawiając studentom wystarczającą liczbę godzin na pracę własną (ok. 40%

całkowitego nakładu pracy). Prawidłowe ustalenie proporcji między liczbą punktów ECTS, których uzyskanie wymaga bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, a liczbą punktów ECTS, którą student uzyskuje dzięki nakładowi pracy własnej, znajduje odzwierciedlenie na poziomie danych przedmiotów.

Liczba godzin zajęć przeznaczona na realizację poszczególnych przedmiotów w zdecydowanej ich większości pozwala na wprowadzenie wszystkich zaplanowanych treści programowych. Wyjątkiem są tu dwa przedmioty na studiach I stopnia – *język łaciński* i *kultura języka polskiego*, gdzie w ciągu 30 godzin zajęć mają zostać omówione w sposób holistyczny specjalistyczne treści językoznawcze, zapowiedziane efektami uczenia przypisanymi do tych przedmiotów. W pierwszym przypadku dotyczą one zjawisk fleksyjnych i składniowych łaciny klasycznej na poziomie umożliwiającym samodzielne tłumaczenie, analizę i interpretację tekstu oryginalnego o tematyce językowo-literackiej, a w drugim obejmują wiedzę w zakresie budowy, funkcjonowania i rozwoju polszczyzny. W ocenie ZO PKA nierealne jest omówienie tak kompleksowych i zaawansowanych treści w czasie założonym programem studiów. Rekomenduje się zwiększenie liczby godzin zajęć z przedmiotów *język łaciński* i *kultura języka polskiego* bądź redefiniowanie efektów uczenia się do nich przypisanych.

Zarówno czas trwania studiów I i II stopnia, jak i nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów na obu poziomach, zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich kierunkowych efektów uczenia się. Oszacowanie nakładu pracy studenta niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów również nie wzbudza wątpliwości – dokonano go z aptekarską wręcz dokładnością, a przypisane danym przedmiotom punkty ECTS w pełni odpowiadają zakładanemu nakładowi pracy studenta, precyzyjnie (często w postaci ułamka) w nim wyodrębniając udział godzin zajęć kontaktowych i pracy własnej studenta.

Programy studiów na kierunku filologia I i II drugiego stopnia obejmują zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością badawczą w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przyporządkowano kierunek w wymiarze punktów ECTS wymaganym przepisami prawa i w proporcji odzwierciedlającej wiodącą rolę dyscypliny językoznawstwo.

Sekwencja zajęć na obydwu poziomach kształcenia jest prawidłowa. Spełnione zostały również określone prawem wskaźniki liczbowe, między innymi min. 30% punktów ECTS przyporządkowanych do zajęć do wyboru, z wyjątkiem wymogu zapewnienia w programie studiów I i II stopnia zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS. Zajęcia z dziedziny nauk społecznych we właściwym wymiarze mają zapewnione tylko studenci obierający specjalizację nauczycielską. Pozostali studenci realizują na studiach I i II stopnia zajęcia z nauk społecznych w wymiarze 1,5 punktów ECTS. Liczba godzin zajęć i punktów ECTS do nich przypisanych oraz sekwencja zajęć w pełni uwzględniają wymagania sformułowane w rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela. Program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu i pogłębianiu umiejętności w zakresie języka kierunkowego oraz zajęcia w zakresie znajomości drugiego języka obcego (dla wszystkich specjalności na poziomie studiów I stopnia).

Zajęcia na kierunku filologia prowadzone są w formie wykładów, seminariów, ćwiczeń oraz warsztatów. Zarówno na studiach I, jak i II stopnia przeważają formy zajęć sprzyjające aktywnej postawie studenta. Prawidłowość ta dotyczy zarówno zajęć stricte filologicznych, jak i oferowanych

w ramach specjalizacji zawodowych. Mimo tej korzystnej proporcji niewłaściwe jest założenie funkcjonujące jako zasada na ocenianym kierunku, iż zajęcia w formie wykładu służą realizacji efektów uczenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. Rekomenduje się zrezygnowanie z przyjętej konwencji, by na zajęciach prowadzonych w formie wykładów realizować efekty uczenia się z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.

Metody dydaktyczne wykorzystywane w procesie kształcenia należą do grupy metod podających oraz do grupy metod poszukujących (aktywizujących). W pierwszym przypadku są to głównie wykłady z elementami dyskusji lub z elementami pokazu. W drugim przypadku dominuje praca pod kierunkiem oraz dyskusje i debaty. Umiejętności badawcze rozwijane są podczas analizy tekstów naukowych i materiałów źródłowych, przygotowywania prac pisemnych, kompetencje społeczne zaś podczas dyskusji, ale także podczas czynności wykonywanych w środowisku społecznym (np. bibliotece) związanych z przygotowywaniem prac pisemnych. Pozwalają one na włączenie studentów w proces uczenia się oraz ich aktywne uczestnictwo w zajęciach. Podczas zajęć wykorzystywane są technologie informatyczne uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej i wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Np. stosowane są prezentacje multimedialne czy wykorzystywanie baz danych i zasobów Internetu do przeprowadzania kwerend. Kompetencje społeczne rozwijane są w oparciu o pracę w parach, grupach oraz uczestnictwo w projektach.

Zarówno przyjęte na kierunku formy zajęć, jak i wykorzystywane przez wykładowców metody dydaktyczne umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej oraz udział w pracach badawczych, pozwalają też studentom na osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się oraz uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie C1 w przypadku studiów I stopnia lub C2 na poziomie studiów II stopnia. Stosowane metody dydaktyczne pozwalają również na dostosowanie ich do potrzeb studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Umożliwiają one korzystanie ze zindywidualizowanych pod względem stopnia trudności i formy materiałów dydaktycznych, ale też np. dostosowanie tempa i czasu przeznaczonego na wykonanie poszczególnych ćwiczeń do możliwości poszczególnych studentów i predestynują włączanie ich do normalnego procesu kształcenia przy jednoczesnej indywidualizacji ścieżki dydaktycznej.

Praktyki zawodowe są integralną częścią programu studiów I i II stopnia, każdorazowo w wymiarze 160 godzin. W ocenie ZO PKA, potwierdzonej opiniami studentów oraz interesariuszy zewnętrznych, prowadzenie praktyk w takim wymiarze na obydwu poziomach kształcenia nie jest wartościowe, gdyż nie powiązano ich ze specyficznymi umiejętnościami i kompetencjami. Potwierdzają to sylabusy praktyk zawodowych, w których, dla wszystkich specjalności, pomieszczono tożsame efekty uczenia się dla studiów I i II stopnia. Co więcej, efekty uczenia się dla praktyk na specjalnościach *filologia angielska* i *filologia germańska* powielają efekty, które student może uzyskać w trakcie innych zajęć specjalizacyjnych, np. z zakresu tłumaczeń ustnych i pisemnych. Łączna liczba godzin praktyk, ich usytuowanie w programie studiów oraz realizowane podczas nich treści kształcenia zgodne są ze standardami kształcenia nauczycieli, opisanymi w rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela i pozwalają na osiągnięcie wszystkich zdefiniowanych dla praktyk nauczycielskich efektów uczenia się. Dobór miejsc odbywania praktyk oraz dostępna tam infrastruktura i wyposażenie są właściwe, tj. zgodne z celami praktyk i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się specyficznych dla tych praktyk (z wyjątkiem tych efektów, które nie zostały odpowiednio dobrane lub uszczegółowione). Organizacja wszystkich praktyk

zawodowych na ocenianym kierunku studiów i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o zasady formalnie przyjęte i opublikowane na stronie internetowej Wydziału i poszczególnych jednostek prowadzących specjalności. Wskazują one osoby, które odpowiadają za organizację i nadzór nad praktykami oraz określają zakres ich zadań i odpowiedzialności, wymieniają kryteria, które muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, przewidują reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, warunki kwalifikowania na praktykę, a także procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy. Kompetencje i doświadczenie opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku filologia, tj. rozplanowanie zajęć oraz harmonogram egzaminów i zaliczeń, jest na ogół zgodna z higieną pracy i zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się, pozwala studentom na równomierne rozłożenie wysiłku w czasie. Zdiagnozowano jednak przypadki nadmiernie wydłużonych przerw między zajęciami danego dnia, spowodowanych problemami z dostępnością sal. Rekomenduje się zatem ustalenie przerw między zajęciami w sposób umożliwiający ich efektywne wykorzystanie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe realizowane na ocenianym kierunku studiów uwzględniają stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo oraz wyniki działalności naukowej w tych dyscyplinach, prowadzonej w jednostce. Nie zawsze jednak treści są kompleksowe, aktualne i jednoznacznie powiązane z programem kształcenia. Charakteryzuje je również powtarzalność.

Brak specyficznych efektów uczenia się sformułowanych dla niektórych zajęć lub grup zajęć, w tym praktyk zawodowych, bądź niewłaściwe przypisanie efektów kierunkowych przyczyniły się do niezgodności treści kształcenia z wybranymi efektami uczenia się.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie kształcenia oraz umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Na studiach I i II stopnia jednostka nie zapewnia wszystkim studentom zajęć z nauk społecznych w wymiarze określonym przepisami.

Organizacja praktyk zawodowych, w tym formalna strona tego procesu oraz dobór miejsc praktyk i dostępna tam infrastruktura, kompetencje opiekunów praktyk nie budzą wątpliwości.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone jest kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela. Odbywa się ono zgodnie z wymaganiami ministerialnego rozporządzenia dla roczników rozpoczynających kształcenia przed 2019 rokiem. W przypadku roczników rozpoczynających

kształcenie w latach 2019-2021 programu kształceniu nie uzupełniono o treści wynikające z różnic programowych między standardami kształcenia nauczycieli z 2012 i 2019 roku.

O propozycji oceny kryterium 2 zdecydowały następujące uchybienia:

1. Brak w programach studiów I i II stopnia zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 ECTS dla studentów nierealizujących specjalizacji nauczycielskiej.
2. Brak w programie studiów II stopnia dla roczników rozpoczynających kształcenie w latach 2019-2021 treści wynikających z różnic programowych między standardami kształcenia nauczycieli z 2012 i 2019 roku (przygotowanie w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, wiedzy za zakresu budowy narządów równowagi i wzroku oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy).
3. Brak specyficznych dla praktyk zawodowych efektów uczenia się dla każdego poziomu studiów i wszystkich specjalności.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Uzupełnienie programu studiów I i II stopnia o zajęcia z dziedziny nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 ECTS dla studentów nierealizujących specjalizacji nauczycielskiej.
2. Uzupełnienie programu studiów II stopnia dla roczników rozpoczynających kształcenie w latach 2019-2021 o treści wynikające z różnic programowych między standardami kształcenia nauczycieli z 2012 i 2019 roku (przygotowanie w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, wiedzy za zakresu budowy narządów równowagi i wzroku oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy).
3. Stworzenie specyficznych dla praktyk zawodowych efektów uczenia się dla każdego poziomu studiów i wszystkich specjalności.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Przyjęcie na studia jest zgodne z warunkami rekrutacji określonymi w Uchwale nr 305 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 29 maja 2018 roku w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na I rok studiów stacjonarnych na rok akademicki 2019/2020 (z późniejszymi zmianami). Kandydaci rejestrują się w systemie IRK, a po zakwalifikowaniu na studia składają we właściwej komisji rekrutacyjnej wymagane dokumenty.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia I stopnia jest posiadanie świadectwa dojrzałości. Kryteria kwalifikacji kandydatów na studia legitymujących się świadectwem dojrzałości uzyskanym w systemie „nowej matury” przewidują ranking, liczony według punktów uzyskanych na egzaminie maturalnym z 3 przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym. Kandydat samodzielnie

wskazuje w systemie IRK przedmioty kwalifikacyjne (egzaminy) oraz poziom egzaminu (podstawowy, rozszerzony, dwujęzyczny), na podstawie których przeprowadzona będzie kwalifikacja na studia. W postępowaniu kwalifikacyjnym uwzględnia się następujące przedmioty: (a) przedmioty obowiązkowe: *język polski, język angielski* (dotyczy *filologii angielskiej i kształcenia nauczycielskiego w zakresie języka angielskiego*), *język obcy nowożytny* (jeden język, do wyboru przez kandydata; dotyczy *filologii germańskiej i filologii rosyjskiej*), *język niemiecki* (dotyczy kształcenia nauczycielskiego w zakresie języka niemieckiego; (b) przedmioty do wyboru: *geografia, historia, język łaciński i kultura antyczna lub matematyka*. Zasady rekrutacji uwzględniają podobnie kandydatów, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości w systemie „starej matury”. W tym przypadku kwalifikacja na studia następuje na podstawie rankingu średniej ocen uzyskanych na egzaminie maturalnym z 3 przedmiotów objętych postępowaniem kwalifikacyjnym. W przypadku *filologii angielskiej i kształcenia nauczycielskiego w zakresie języka angielskiego* są to: 1. *język angielski*, 2. *historia lub matematyka lub geografia lub język łaciński* (jeden przedmiot do wyboru), 3. *język polski*; w przypadku *kształcenia nauczycielskiego w zakresie języka niemieckiego* są to: 1. *język niemiecki*, 2. *historia lub matematyka lub geografia lub język łaciński* (jeden przedmiot do wyboru), 3. *język polski*; w przypadku *filologii rosyjskiej i filologii germańskiej* są to: 1. *język obcy nowożytny* (jeden język obcy w konkursie świadectw do wyboru przez kandydata), 2. *historia lub matematyka lub geografia lub język łaciński* (jeden przedmiot do wyboru), 3. *język polski*. Oprócz tego zasady rekrutacji uwzględniają kandydatów legitymujących się dyplomem IB Matury Międzynarodowej lub EB Matury Europejskiej, laureatów i finalistów wybranych olimpiad oraz konkursów stopnia centralnego oraz kandydatów legitymujących się świadectwem dojrzałości uzyskanym za granicą. W ostatnim przypadku, gdy wyniki nie dają się porównać, kandydat przystępuje do egzaminu wstępnego ustnego z dwóch przedmiotów: na *filologii rosyjskiej z języka polskiego i rosyjskiego*; na *filologii germańskiej oraz specjalności nauczycielskiej w zakresie języka niemieckiego z języka polskiego i niemieckiego*; na *filologii angielskiej oraz specjalności nauczycielskiej w zakresie języka angielskiego z języka polskiego i angielskiego*. Egzamin jest zdany w przypadku, gdy kandydat uzyska z obu przedmiotów oceny co najmniej dopuszczające (w skali od 1 do 6).

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów co najmniej I stopnia na tym samym lub pokrewnym kierunku studiów. Kryterium kwalifikacji kandydatów na studia II stopnia jest ranking wyników, uzyskanych w ramach studiów I stopnia. Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia kierunku, którego zakres obejmuje kształcenie nauczycieli, jest posiadanie uprawnień nauczycielskich. Poza tym warunki rekrutacji uwzględniają kandydatów legitymujących się dyplomem ukończenia studiów wyższych uzyskanym za granicą. Warunki rekrutacji korespondują w tym przypadku z odrębnie obowiązującymi przepisami (m.in. z ustaleniami wynikającymi z umów międzynarodowych).

Uczelnia zapewnia osobom z niepełnosprawnościami odpowiednio dostosowaną formę rekrutacji, mając na uwadze przede wszystkim potrzeby kandydata wynikające z jego niesprawności, nie stosując jednocześnie żadnych ulg i zwolnień.

W ocenie ZO PKA obowiązujące zasady rekrutacji są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się i gwarantują adekwatny dobór kandydatów. Zasady rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku filologia na każdym poziomie kształcenia.

Na mocy Uchwały nr 576 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 20 września 2019 roku zapewniono również możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów oraz identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni (w tym: uczelni zagranicznej) oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. W ramach filologii nie przeprowadzono dotychczas weryfikacji posiadanych efektów uczenia się poza systemem studiów.

Zasady i procedury dyplomowania zostały opisane w Regulaminie Studiów (por. rozdział XIII Praca dyplomowa § 31–33 oraz rozdział XIV Egzamin dyplomowy § 34–37). Ponadto proces dyplomowania na filologii uszczegółwiają obowiązujące od 29 września 2015 roku procedury wydziałowe (procedura WSZJK-PDHM-1 – Przydział prac dyplomowych do jednostek organizacyjnych Wydziału; procedura WSZJK-PDHM-2 – Rejestr dyplomantów; procedura WSZJK-PD-3 – Egzamin dyplomowy).

Seminarium dyplomowe stanowi formę weryfikacji deklarowanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy (w tym: znajomości metod analizy i interpretacji tekstów kultury z pozycji językoznawczej, literaturoznawczej, kulturoznawczej lub przekładoznawczej), umiejętności (w tym: formułowanie problemów badawczych, analizowanie materiału, a także wyszukiwanie, weryfikacja, ocena i selekcja dostępnych zasobów bibliograficznych, jak również formułowanie krytycznych sądów, przede wszystkim w przypadku prac magisterskich) i kompetencji społecznych (w tym: samodzielna organizacja pracy, zaangażowanie w jej realizację, samodzielność i kreatywność w przygotowaniu pracy, umiejętność współpracy z opiekunem pracy, wypracowanie krytycznej postawy wobec efektów pracy i otwartość na krytykę, poszanowanie prawa autorskiego i własności intelektualnej). Efekty uczenia się, które podlegają weryfikacji, muszą być zbieżne z sylabusem seminarium licencjackiego i praca dyplomowa lub seminarium magisterskie i praca dyplomowa. W obowiązującej dokumentacji opisano zasady powierzania funkcji promotorskich, przebieg seminarium dyplomowego, procedurę ustalania oraz zatwierdzania tematów/tytułów prac dyplomowych, wymogi formalne dotyczące pracy dyplomowej, procedurę antyplagiatową, zasady składania prac (APD), procedurę ich recenzowania, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego i zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego. W procesie dyplomowania stosuje się ujednoliconą dokumentację (por. arkusz oceny pracy dyplomowej).

Na podstawie przeprowadzonej analizy ZO PKA stwierdza, że zasady i procedury dyplomowania obowiązujące na kierunku są trafne, specyficzne i dają możliwość potwierdzenia osiągnięcia przez studentów wszystkich deklarowanych efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zostały opisane w Regulaminie Studiów, który określa prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, składaniem egzaminów, zaliczaniem kolejnych etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia, jak również zasady przekazania studentom informacji zwrotnej. Regulamin określa także ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, wskazuje na procedury odwoławcze (student, który nie zdał egzaminu i ma zastrzeżenia co do bezstronności egzaminatora, albo nie uzyskał zaliczenia z przedmiotu, ma prawo wystąpić o egzamin komisyjny lub komisyjne sprawdzenie wiadomości) i konsekwencje związane z brakiem zaliczenia.

W Uczelni obowiązuje zarządzenie Nr 5/2014 Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 stycznia 2014 r., w którym opisano również zakazane formy zachowania studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych i kursów podczas egzaminów lub zaliczeń wraz ze sposobami reagowania na nie.

W Regulaminie Studiów określono także skalę stosowanych ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem zaliczenia semestru jest osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych dla przedmiotów w danym semestrze. Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się weryfikowana jest poprzez bieżącą ocenę wyników uczenia się (ocena cząstkowa i końcowa) oraz ocenę praktyki zawodowej. Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania i obejmują realizację seminarium dyplomowego, przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Praca dyplomowa podlega recenzji przez opiekuna pracy i recenzenta, a jej oryginalność weryfikowana jest systemem antyplagiatowym.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu są zróżnicowane i dostosowane do deklarowanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Poza tym zostały dopasowane do formy przedmiotu oraz realizowanej tematyki. Sposób weryfikacji efektów uczenia się opisany jest w sylabusie przedmiotu.

Obowiązujące na filologii zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w weryfikacji oceniania efektów uczenia się, pozwalają oprócz tego na adaptację metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Poza tym zapewniają one bezstronność, rzetelność i transparentność procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen, określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych.

Do stosowanych na filologii metod weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się należą: egzamin pisemny w formie testu, egzamin pisemny w formie opisowej, egzamin pisemny (opisowy lub testowy) z dostępem i bez dostępu do pomocy dydaktycznych, egzamin ustny, okresowe prace kontrolne (kolokwia ustne lub pisemne), projekt przygotowany indywidualnie lub w grupie, referat, raport, prezentacja przygotowana indywidualnie lub w grupie, poza tym są to rozwiązywanie zadania problemowego, obserwacja aktywności i wypowiedzi na zajęciach, przygotowanie pracy dyplomowej oraz inne metody dobrane w sposób indywidualny przez nauczyciela akademickiego.

Metody weryfikacji zidentyfikowane w sylabusach są najczęściej adekwatne do zakładanych efektów uczenia się (por. uwagi w kryterium 1 oraz poniżej) i stanowią stosunkowo precyzyjne narzędzie oceny zorientowane na studenta; umożliwiają one uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia wszystkich deklarowanych efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny dają zatem możliwość sprawdzenia i oceny przygotowania do prowadzenia działalności naukowej (studia I stopnia) lub udziału w tej działalności (studia II stopnia), sprawdzenia i oceny opanowania języka angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego na poziomie C1 oraz drugiego języka obcego na poziomie B2 (studia I stopnia) oraz języka angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego na poziomie C2 oraz drugiego języka obcego (w tym języka specjalistycznego) na poziomie B2+ według ESOKJ (studia II stopnia) (por. uwagi w kryterium 1). W UWM na filologii nie prowadzi się – jak na razie – zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów wszystkich specjalności są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, dzienników praktyk oraz prac dyplomowych.

Przedłożone do wglądu prace etapowe i egzaminacyjne pokazują różnorodność stosowanych form, co należy ocenić pozytywnie. Ich tematyka i metodyka dostosowane są do poziomu i profilu kształcenia oraz deklarowanych w sylabusach przedmiotu efektów uczenia się, a także dyscyplin, do których kierunku został przypisany. W kilku przypadkach stwierdzono jednak, że dobór metod weryfikacji jest nie do końca zasadny (np. test na zajęciach z *PNJA – konwersacje z leksyką* lub *PNJA – gramatyka praktyczna*), gdyż niektóre efekty weryfikowane są tylko w odniesieniu do wybranych elementów gramatyki czy znajomości leksyki, a nie, jak wskazuje efekt uczenia się, w odniesieniu do wszystkich umiejętności językowych bądź innych umiejętności z nimi powiązanych. Podobnie jest w przypadku dydaktyki języka obcego – zajęć prowadzonych w formie wykładu, którym przypisano rozbudowane efekty uczenia się z zakresu kompetencji społecznych, a zastosowaną formą weryfikacji jest test zaliczeniowy w formie pytań otwartych. Analogiczne zastrzeżenia można sformułować w odniesieniu do egzaminu z *historii Rosji*. W tym kontekście na podkreślenie zasługuje fakt, że wszystkie prace etapowe i egzaminacyjne zostały sprawdzone starannie, wystawione oceny są odpowiednie, także przedziały ocen są w pełni uzasadnione i nie wykazują żadnych uchybień. ZO PKA rekomenduje przegląd stosowanych metod weryfikacji z uwzględnieniem ich pełnej efektywności.

Prace dyplomowe, które przedłożono do wglądu, osadzone są w tematyce, która powiązana jest bezpośrednio z zakresem dyscyplin, do których kierunku filologia został przypisany. Na wszystkich specjalnościach widać pewnego rodzaju rozdzźwięk między jakością prac licencjackich a magisterskich. Dotyczy to precyzji w formułowaniu tematu oraz założeń metodologiczno-analitycznych, poprawności terminologicznej i językowo-stylistycznej, a także zgodności treści i struktury pracy z tematem (*filologia germańska – studia I stopnia* oraz *specjalność nauczycielska w zakresie języka angielskiego – studia I stopnia*), co wynika w opinii ZO PKA z nienależytej opieki nad dyplomantami. Wystawione oceny są w części przypadków zawyżone, chociaż opinie o pracach są rzetelne i wydają się być bezstronne, a same prace odpowiadają pod względem formalnym i merytorycznym poziomowi studiów. Uwaga ta dotyczy również – chociaż w zdecydowanie mniejszym stopniu – prac magisterskich, w pojedynczych przypadkach (*filologia angielska – studia I stopnia*) prace nie powinny zostać dopuszczone do egzaminu dyplomowego, w niektórych z nich (*filologia germańska – studia I stopnia*) nie wykonano końcowej korekty. Autorzy prac magisterskich na wszystkich specjalnościach pokazują, że posiadają dobrą umiejętność prowadzenia badań naukowych i stosowania adekwatnej metodologii, a tematyka obronionych prac oscyluje między językoznawstwem strukturalnym, stosowanym a kognitywizmem. W związku z tym ZO PKA rekomenduje, by zapewnić na studiach I stopnia właściwy nadzór nad pracami dyplomowymi ze strony opiekunów, który pozwoli na wyeliminowanie wskazanych nieprawidłowości w przyszłości.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że studenci filologii są autorami/współautorami publikacji fachowych, których tematyka związana jest z dyscyplinami, do których kierunku filologia jest przypisany. Łącznie opublikowali w ocenianym okresie 15 artykułów naukowych, 3 artykuły znajdują się w druku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na filologii obowiązują przejrzyste i selektywne warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne. Zapewniają one kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku. Odpowiednie są zasady i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskane w innej uczelni, w tym zagranicznej, a także poza systemem studiów. Zasady i procedury dyplomowania nie budzą żadnych zastrzeżeń. Na Uczelni są dowody na osiągnięcie przez studentów filologii efektów uczenia się w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych, dzienników praktyk i prac dyplomowych. Tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych jest dostosowana do poziomu i profilu kształcenia oraz deklarowanych efektów uczenia się. Dobór metod weryfikacji efektów uczenia się jest w zdecydowanej większości przypadków odpowiedni. Prace dyplomowe odpowiadają pod względem formalnym i merytorycznym poziomowi studiów, zostały tematycznie powiązane z zakresami dyscyplin, do których kierunku został przypisany, a ich autorzy – mimo wskazanych przez ZO PKA uchybień – wykazują się właściwymi umiejętnościami badawczymi.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces dydaktyczny na kierunku filologia jest realizowany przez 64 pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. W Katedrze Filologii Angielskiej zajęcia prowadzi 27 nauczycieli akademickich, w tym w zakresie językoznawstwa 15 (11 doktorów, 4 magistrów) i literaturoznawstwa 12 (2 doktorów habilitowanych, 6 doktorów, 2 magistrów). W Katedrze Filologii Germańskiej zajęcia prowadzi 18 nauczycieli akademickich, w tym w zakresie językoznawstwa 11 (4 doktorów habilitowanych, 5 doktorów, 2 magistrów) i literaturoznawstwa 7 (2 doktorów habilitowanych, 5 doktorów). W Instytucie Słowiańszczyzny Wschodniej zajęcia prowadzi 19 nauczycieli akademickich, w tym w zakresie językoznawstwa 10 (2 doktorów habilitowanych, 4 doktorów, 4 magistrów) i literaturoznawstwa 9 (3 doktorów habilitowanych, 6 doktorów). W każdej jednostce pracuje po dwóch native speakerów, w każdej jest jeden doktorant.

W latach 2014-2019 na kierunku filologia jeden nauczyciel akademicki uzyskał tytuł naukowy profesora (zrezygnował z pracy w UWM w 2015 roku), 6 – stopień naukowy doktora habilitowanego i 5 – stopień doktora. Otwarto w tym czasie jeden przewód habilitacyjny, dwa doktorskie i wszczęto dwa postępowania o nadanie tytułu profesora.

W procesie dydaktycznym na kierunku filologia uczestniczą także pracownicy innych jednostek Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (m.in. historycy, filozofowie, psychologowie, lektorzy). Wszyscy prowadzący zajęcia posiadają uprawnienia nauczycielskie.

Badania naukowe pracowników kierunku filologia prowadzone są głównie w dwóch dyscyplinach: językoznawstwie oraz literaturoznawstwie i często mają charakter interdyscyplinarny, co ma wyraźny wpływ na jakość prowadzonych zajęć. W latach 2014-2019 na podkreślenie zasługuje duża aktywność naukowa i naukowo-popularyzatorska olsztyńskiego środowiska filologicznego (publikacje, redagowanie czasopism, udział w konferencjach, wykłady, itp.). W tym czasie opublikowano: 228 prac w czasopismach recenzowanych wymienionych w części B wykazu MNiSW, 1 pracę w czasopiśmie recenzowanym wymienionym w części A wykazu MNiSW, 38 prac w czasopismach spoza listy MNiSW, 14 prac (w roku 2019) w czasopismach znajdujących się na nowej liście MNiSW, 27 autorskich monografii naukowych, 322 rozdziały w monografiach naukowych wieloautorskich i 7 podręczników akademickich, skryptów i zeszytów ćwiczeń oraz zredagowano 87 monografii naukowych i 33 numery czasopism. Ponadto w latach 2014-2019 zrealizowano dwa projekty badawcze finansowane przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki i zorganizowano 47 konferencji o wymiarze krajowym i międzynarodowym, a pracownicy Katedry Filologii Angielskiej, Katedry Filologii Germańskiej i Instytutu Słowiańszczyzny Wschodniej wygłosili: 836 referatów na krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, 48 wykładów gościnnych na uczelniach polskich i zagranicznych. Odnotowano 496 wystąpień popularyzujących naukę i przeprowadzono 130 zajęć/warsztatów w szkołach i innych instytucjach.

Kadra naukowo-dydaktyczna posiada również odpowiednie kwalifikacje dydaktyczne. Dotyczy to także *kształcenia nauczycielskiego w zakresie języka angielskiego i kształcenia nauczycielskiego w zakresie języka niemieckiego*. Kwalifikacje i doświadczenie osób prowadzących kształcenie pedagogiczne (zarówno pracowników UWM w Olsztynie, jak i odpowiedzialnych za praktyki przedmiotowo-metodyczne nauczycieli szkół średnich) gwarantuje odpowiednie przygotowanie do przyszłej pracy w szkolnictwie i innych instytucjach zajmujących się nauczaniem języków obcych.

Przedstawiona do wglądu dokumentacja pokazuje, iż obciążenie godzinowe oraz obsada zajęć na wizytowanym kierunku dokonywana jest zgodnie z kompetencjami nauczycieli akademickich (jeden wyjątek: prowadzenie wykładów i ćwiczeń z *Historii Rosji i Kultury Rosji* przez językoznawczynię ukrainistkę). Przeprowadzone przez ZO PKA hospitacje zajęć dydaktycznych potwierdzają wysoką jakość pracy dydaktycznej, dojrzały warsztat oraz dostosowanie treści, materiałów i metod do typu zajęć i poziomu grupy.

ZO PKA stwierdza, że struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich ocenianego kierunku (aktualny i udokumentowany dorobek naukowy) oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć dydaktycznych (por. załącznik nr 4), w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych.

Niepokoje jedynie dość powszechna praktyka przydzielania doktorom prowadzenia seminarium licencjackiego i niekiedy również seminarium magisterskiego (doszło nawet do sytuacji, gdy zarówno opiekun pracy magisterskiej, jak i recenzent nie byli samodzielnymi pracownikami naukowo-dydaktycznymi). Obowiązuje wprowadzenie zasady opisana w Regulaminie Studiów, zgodnie z którą wykłady i seminaria licencjackie oraz magisterskie powinny być powierzane profesorom lub doktorom habilitowanym, a wszystkie odstępstwa wymagają zgody Rady Wydziału (obecnie zapewne Rady Dyscypliny), ale najwyraźniej bardzo łatwo taką zgodę można uzyskać. Taka polityka personalna (niekiedy zapewne wymuszona) może mieć negatywny wpływ na jakość pisanej pracy dyplomowej. ZO PKA rekomenduje, aby seminaria dyplomowe na studiach II stopnia prowadzili samodzielni pracownicy

naukowo-dydaktyczni oraz wyeliminowanie takich sytuacji, w których opiekunem pracy dyplomowej i recenzentem jest niesamodzielny pracownik naukowo-dydaktyczny.

Polityka kadrowa na Wydziale Humanistycznym jest realizowana zgodnie z wytycznymi zawartymi w Uchwałach Senatu i Uchwałach Rady Wydziału Humanistycznego dotyczących „zasad, kryteriów i trybu oceny pracy nauczyciela akademickiego”. Zatrudnianie nowych pracowników odbywa się w drodze konkursu, którego procedurę reguluje Statut Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i uchwała Rady Wydziału Humanistycznego.

Za przydział obowiązków dydaktycznych odpowiadają kierownicy jednostek organizacyjnych tworzących kierunek filologia. Kierownicy jednostek przydzielają zajęcia biorąc pod uwagę doświadczenie dydaktyczne pracowników, dorobek naukowy związany z tematyką wykładów czy ćwiczeń, wyniki hospitacji i ankiet studenckich.

Na filologii prowadzona jest aktywna i transparentna polityka kadrowa. Wszyscy pracownicy kierunku są okresowo oceniani przez Wydziałową Komisję Oceniającą Nauczycieli Akademickich (w zależności od zajmowanego stanowiska nie rzadziej niż co dwa lub cztery lata). Oceny Wydziałowej Komisji Oceniającej (negatywna, dostateczna, dobra i bardzo dobra) są wystawiane na podstawie liczby punktów zdobytych przez nauczyciela akademickiego w trzech obszarach działalności: naukowej i kształcenia kadr, dydaktycznej (m.in. na podstawie hospitacji), organizacyjnej i popularyzatorskiej. Uzyskane oceny są uwzględniane w postępowaniach konkursowych i awansowych oraz mają istotny wpływ na system przyznawania nagród naukowych, nagród i odznaczeń dydaktycznych oraz nagród i odznaczeń organizacyjnych. Poza tym umowy osób zatrudnionych na czas nieokreślony (lektorów, wykładowców i starszych wykładowców) są okresowo weryfikowane, umowy osób zatrudnionych na stanowiskach asystentów i nieposiadających stopnia naukowego doktora oraz osób zatrudnionych na stanowiskach adiunktów i nieposiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego są po upływie wyznaczonych terminów rozwiązywane lub niekiedy aneksowane. Studenci i doktoranci mają możliwość oceniania wykładowców za pośrednictwem anonimowego elektronicznego Arkusza Oceny Okresowej Nauczyciela Akademickiego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Wyniki tych ankiet, podobnie jak wyniki hospitacji, są omawiane z kierownikami jednostek i uwzględniane w trakcie przydziału zajęć dydaktycznych.

ZO PKA rekomenduje dokonanie zmian w polityce personalnej Katedry Filologii Angielskiej, które doprowadziłyby do sukcesywnego zmniejszania etatów dydaktycznych na rzecz naukowo-dydaktycznych (obecnie jest tam zatrudnionych 12 starszych wykładowców, wykładowców i lektorów, w tym siedmiu magistrów). Dzięki takim zabiegom zwiększy się potencjał naukowy jednostki.

Przedstawiciele kadry wskazywali na ważny aspekt stymulujący działalność naukową i dydaktyczną pracowników UWM, a więc i kierunku filologia – podwyżki płac realizowane na mocy porozumienia między Rektorem a związkami zawodowymi oraz przyznawanie dodatku motywacyjnego na Wydziale Humanistycznym. Poza tym pracownicy kierunku filologia mogą się ubiegać o dofinansowanie udziału w konferencjach naukowych i dydaktycznych z puli Dziekana Wydziału Humanistycznego oraz o uzyskanie środków przyznawanych na krótko- i długoterminowe staże naukowe i dydaktyczne w ramach projektu „Program Rozwojowy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie” i środków znajdujących się w gestii Komisji Senackiej ds. Współpracy Międzynarodowej.

Studenci co semestr wypełniają ankiety elektroniczne realizowane za pomocą systemu elektronicznego USOS w ramach badania pt. „Jakość realizacji zajęć dydaktycznych” na Wydziale Humanistycznym, gdzie mają możliwość oceny kadry dydaktycznej. Niektóre osoby studiujące na kierunku w ramach spotkania z ZO PKA wyrażały umiarkowane obawy co do anonimowości ankietyzacji, stąd też czasem oceny wyrażone poprzez ankiety mogą być bardziej pozytywne niż stan faktyczny.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, który pozwala na właściwą realizację wszystkich zajęć dydaktycznych na kierunku filologia, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Struktura kwalifikacji jest właściwa i odpowiada potrzebom kierunku. Poza jednym wyjątkiem (por. załącznik nr 4) przydziały zajęć dydaktycznych i obciążenia godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich są zgodne z wymaganiami. Przy przydziale zajęć kierownicy jednostek uwzględniają profil naukowo-badawczy, kompetencje glottodydaktyczne oraz wyniki hospitacji i ankietyzacji. Na filologii prowadzi się aktywną i transparentną politykę kadrową, adekwatną do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć. Kadra naukowo-dydaktyczna podlega okresowej ocenie w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej; przez studentów oceniana jest w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Studenci kierunku filologia odbywają zajęcia w Centrum Nauk Humanistycznych oddanym do użytku w 2006 roku, trzykondygnacyjnym budynku o powierzchni użytkowej liczącej prawie 11 000 m². Usytuowano w nim 5 sal audytoryjnych (największa z nich – aula im. Marii i Georga Dietrichów – może pomieścić 366 osób, najmniejsza – 136 osób) i 30 ćwiczeniowych. W aulach i części mniejszych pomieszczeń zainstalowano klimatyzację, wszystkie sale są wyposażone w najnowsze pomoce dydaktyczne (m.in. sprzęt multimedialny: komputery, projektory, ekrany, tablice). W Centrum Nauk Humanistycznych znajdują się ponadto dwie pracownie komputerowe (w sumie 54 stanowiska), a w całym budynku jest dostępny bezprzewodowy Internet. Poza tym studenci Wydziału Humanistycznego korzystają z sal dydaktycznych Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnego i Studium Języków Obcych.

Wyposażenie sal wykładowych i ćwiczeniowych jest nowoczesne, zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiające w założeniu prawidłową realizację procesu dydaktycznego. Jednak ten potencjał nie zawsze jest właściwie wykorzystywany i zdarza się np., że zajęcia są prowadzone w pomieszczeniach niedostosowanych do liczby studentów.

Poza tym kierunek filologia nie dysponuje tzw. pracownią dydaktyczną, która byłaby szczególnie przydatna dla części studentów anglistyki (*kształcenie nauczycielskie w zakresie języka angielskiego*) i germanistyki (*kształcenie nauczycielskie w zakresie języka niemieckiego*).

Niewątpliwym powodem do dumy Uczelni stanowi doskonale zaprojektowana i wyposażona Biblioteka Uniwersytecka (BU), położona nieopodal Centrum Nauk Humanistycznych. Jej księgozbiór liczy ponad milion woluminów, z tego jedna czwarta (około 250 000 jednostek) pozostaje w wolnym dostępie. W gmachu BU (należącym do grupy tzw. inteligentnych) na powierzchni ponad 19 000 m² znajdują się katalogi (tradycyjne i komputerowe), wypożyczalnia główna i wypożyczalnia dydaktyczna (podręczniki, skrypty, literatura piękna), wypożyczalnia międzybiblioteczna, dział zbiorów specjalnych, czytelnia czasopism, itd. W sumie Biblioteka Uniwersytecka dysponuje niemal 900 miejscami do pracy w czytelniach i pokojach pracy indywidualnej (w tym 60 stanowisk komputerowych) oraz 10 miejscami dla czytelników niepełnosprawnych. Dodatkowe miejsca zostały usytuowane w hallu, antresoli, ogrodzie zimowym. Wszędzie jest darmowy dostęp do Internetu bezprzewodowego (sieć WiFi Eduroam). BU jest pod każdym względem przyjazna dla czytelników niepełnosprawnych (windy, drukarki brajlowskie, elektroniczne powiększalniki przenośne, oprogramowanie komputerowe rozpoznające tekst na zdjęciach, itp. akcesoria). BU jest otwarta przez sześć dni w tygodniu w godzinach 8.00-20.00 (w okresie sesji egzaminacyjnych 8.00-22.00). Dzięki systemowi zdalnego dostępu do baz HAN korzystanie ze zbiorów elektronicznych jest możliwe przez całą dobę, a za sprawą tzw. wrzutni (trezora) możliwy jest całodobowy zwrot książek. Każdy student I roku może w semestrze zimowym odbyć szkolenie, które znacznie ułatwia korzystanie ze zbiorów bibliotecznych.

Infrastruktura biblioteczna spełnia wszelkie normy BHP, natomiast infrastruktura dydaktyczna i naukowa wymaga podjęcia pewnych działań naprawczych (źle działa klimatyzacja i wentylacja, dach budynku jest pozbawiony właściwej izolacji).

Władze Uczelni oraz Wydziału przywiązują wielką wagę do zapewnienia jak najlepszych warunków do pracy i nauki dla osób niepełnosprawnych. W Uczelni działa Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, powołano Wydziałowego Opiekuna ds. Osób Niepełnosprawnych. Studenci mogą liczyć na pomoc stenotypisty, tłumacza języka migowego, doradcy zawodowego oraz psychologa. Na terenie Uczelni usytuowano 9 terminali z dostępem online do tłumacza języka migowego. W budynkach, w których nie ma wind, zainstalowano schodolazy.

Budynek Centrum Nauk Humanistycznych spełnia większość wymagań związanych z wyposażeniem dostosowanym do ich potrzeb:

- główne wejście jest pozbawione barier architektonicznych i wyposażone w drzwi, które same się otwierają;
- dostęp do wszystkich pięter budynku jest możliwy za pośrednictwem dwóch wind;
- toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych znajdują się na parterze i I piętrze;
- umożliwiony jest dostęp do wody, napojów, artykułów spożywczych w dystrybutorach;

- sala wykładowa nr 37 jest wyposażona w pochylnię dla wykładowcy poruszającego się na wózku inwalidzkim;
- w 2014 roku wszystkie pomieszczenia (aule, sale, toalety, klatki schodowe) zostały zaopatrzone w tabliczki zawierające informacje zapisane w alfabecie Braille’a;
- w trosce o osoby niedowidzące i cierpiące na epilepsję oświetlenie jarzeniowe wymieniono na ledowe (LED);
- w auli teatralnej i dziekanacie zainstalowano wzmacniacze pętli indukcyjnej ułatwiającej lepszy odbiór osobom posługującym się aparatami słuchowymi;
- specjalistyczne wyposażenie – ułatwiające naukę czy uprawianie sportu studentom niepełnosprawnym – znajduje się również w Studium Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego i Sportu;
- na parkingu w pobliżu wejścia głównego (podobnie jak na tzw. parkingu dolnym) są wydzielone miejsca dla osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie jednak:

- sale wykładowe nie mają wydzielonych miejsc oraz pulpitów dla osób niepełnosprawnych ruchowo;
- aula teatralna pozbawiona jest możliwości poruszania się niepełnosprawnych ruchowo (strome schody);
- wielkość i wyposażenie sal seminaryjnych uniemożliwia wjazd wózkiem inwalidzkim;
- ciężkie drzwi przeciwpożarowe oddzielające 3 bryły budynku na wszystkich piętrach pozbawione są automatów samootwierających; obecnie z wysokości wózka inwalidzkiego nie można ich otworzyć;
- dostęp do budynku dla niepełnosprawnych jest możliwy tylko przez wejście główne (przy pozostałych znajdują się różne bariery, np. wysokie schody, krawężniki, stroma rampa);
- brak toalet dla niepełnosprawnych na 2 i 3 piętrze;
- brak bezpośredniego dostępu do baru, który znajduje się w przyziemiu (barierą są schody) oraz do stołówki (znajduje się w innym budynku i jest oddalona o kilkaset metrów);
- na zewnątrz budynku brak spójnego systemu oznaczeń, informujących o sposobach poruszania się osób niepełnosprawnych, możliwościach dotarcia do głównego wejścia;
- brak możliwości sprawnej ewakuacji z wyższych pięter osoby niepełnosprawnej ruchowo w warunkach alarmu pożarowego (wyłączone windy, strome i wąskie schody).

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Na drugim piętrze Biblioteki Uniwersyteckiej znajdują się trzy tzw. czytelnie dziedzinowe (zwane kolekcjami). W Kolekcji Nauk Humanistycznych o powierzchni niemal 300 m² (30 stanowisk pracy dla czytelników, w tym 6 komputerowych) zgromadzono ponad 20 000 woluminów. Na potrzeby kierunku filologia w zasobach BU zgromadzono ponad 12 000 tytułów wydawnictw zwartych (36 000 woluminów) oraz kilkaset tytułów czasopism w wersji papierowej i elektronicznej (dostępne w Bibliotece Cyfrowej UWM). Poza tym studenci tego kierunku dysponują dostępem do kilkunastu baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych oraz platform książek elektronicznych.

Wydział prowadzi szczegółową kontrolę zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Okresowo prowadzona jest inwentaryzacja i ocena infrastruktury dydaktycznej, na

podstawie której formułuje się wnioski dotyczące uzupełnienia wyposażenia, planu napraw i remontów. Coroczne plany zapotrzebowania środków do realizacji procesu dydaktycznego oraz przeprowadzania remontów infrastruktury dydaktycznej sporządzane są przez jednostki organizacyjne, a następnie oceniane przez dziekana i kierowników jednostek organizacyjnych. Za oznakowanie i techniczny stan pomieszczeń dydaktycznych odpowiedzialna jest administracja budynku Wydziału, dziekan, kierownicy jednostek organizacyjnych oraz opiekunowie poszczególnych sal i pracowni. Jednak wciąż nie wykonano prac, które poprawiłyby komfort przebywania w Centrum Nauk Humanistycznych. Od chwili oddania gmachu do eksploatacji niesprawnie działa klimatyzacja i wentylacja, a przeszklone trzecie piętro skazuje użytkowników na upał latem i chłód zimą.

W 2017 r. powołano Zespół ds. Kształtowania Księgozbioru, który w porozumieniu z poszczególnymi Wydziałami koordynuje zakupy nowych pozycji. Uwzględniane są potrzeby dydaktyczne, a szczególną uwagę przywiązuje się do literatury podanej w sylabusach.

Infrastruktura jest oceniana wyłącznie przez absolwentów kierunku w ramach badania losów absolwentów, natomiast w obecnym momencie nie jest realizowane żadne badanie ankietowe w tym zakresie, które byłoby skierowane do studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zajęcia na filologii w UWM prowadzone są w budynku zaprojektowanym dla celów dydaktycznych, który wraz z wyposażeniem umożliwia realizację programu kształcenia na filologii, osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. Sposób wykorzystania infrastruktury i zasobów edukacyjnych w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie budzi jednak w opinii ZO PKA pewne zastrzeżenia, m.in. niewłaściwie działająca w budynku klimatyzacja i wentylacja, wadliwa izolacja na 3. piętrze, drzwi uniemożliwiające ewakuację osobom na wózkach inwalidzkich itp. Zasoby biblioteki (w tym literatura wymieniona w sylabusach), tryb udostępniania księgozbioru, a także wsparcie w dostępie do baz pełnotekstowych i bibliograficznych, pozwalają na osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Księgozbiór jest uzupełniany w miarę potrzeb i możliwości na bieżąco, a biblioteka jest przyjazna dla czytelników niepełnosprawnych. Studenci nie uczestniczą w okresowych przeglądach infrastruktury ani nie formułują opinii na ten temat.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Remont infrastruktury dydaktycznej, poprawienie działania klimatyzacji i wentylacji, uniezależnienie warunków pracy i nauki na trzecim piętrze od temperatury panującej na zewnątrz, które umożliwią prawidłową realizację zajęć.

2. Kompleksowy przegląd w budynku Centrum Nauk Humanistycznych i usunięcie wszystkich barier, które uniemożliwiają – jak na razie – pełne korzystanie z jego infrastruktury przez osoby z niepełnosprawnościami.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Program rozwoju UWM w Olsztynie w latach 2012–2020 zakładał „rozszerzenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym” poprzez „tworzenie programów kształcenia i realizację projektów zwiększających szanse absolwentów na rynku pracy”. Głównym zadaniem było „powiązanie obszarów kształcenia z potrzebami społeczno-gospodarczymi kraju i regionu, z wykorzystaniem opinii interesariuszy zewnętrznych”.

Za skuteczną realizację w/w zadań odpowiedzialna jest powołana na filologii Rada Programowa, której działalność ma charakter konsultacyjno-doradczy. W jej skład wchodzi interesariusze wewnętrzni (przedstawiciele nauczycieli akademickich wszystkich specjalności) oraz interesariusze zewnętrzni, reprezentujący fundacje i stowarzyszenia, instytucje oświatowe i edukacyjne, instytucje kulturalne oraz podmioty gospodarcze. Rodzaj, zakres i zasięg instytucji, z którymi filolodzy mogą potencjalnie współpracować przy projektowaniu i realizacji programu studiów, jest zatem zbieżny z dyscyplinami, do których kierunek został przyporządkowany, a także koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem rynku pracy, który charakteryzuje się dużą różnorodnością i zmiennością.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest cyklicznie i przyjmuje od lat zróżnicowane formy: wymianę opinii dotyczących programu i oferty kształcenia, organizację praktyk zawodowych (translatorycznych) oraz śródrocznych i ciągłych praktyk przedmiotowo-metodycznych w szkole partnerskiej, wizyty studyjne studentów filologii w siedzibach firm i szkołach, których celem jest zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania różnych instytucji oraz wdrażanie w proces przygotowania do zawodu i pełnienia ról społecznych, organizację wykładów i warsztatów dla uczniów i nauczycieli szkół różnego typu (wymiar społeczno-kulturowy w relacjach z otoczeniem) w celu propagowania wiedzy z zakresu języka oraz kultury i historii krajów danego obszaru językowego (np. projekt „50 Shades of English”, „Zakuwanie na Humanie”, „Czwartki z Humanistyką”), aktywne uczestnictwo w wydarzeniach skierowanych do mieszkańców Olsztyna i regionu (np. Europejska Noc Naukowców, Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki czy Biblioteka Kulturalna), organizację przedsięwzięć o charakterze charytatywnym (np. Jarmark Bożonarodzeniowy) i otwartych debat społeczno-politycznych (np. „Polacy i Niemcy. Trudne sąsiedztwo”), uniwersytetu wakacyjnego (np. „Rosyjscy staroobrzędowcy na Mazurach”), warsztatów dla tłumaczy, spotkań z tłumaczami, wystaw (np. „Nagroda im. Karla Dedeciusa”) i projekcji filmów w wersji oryginalnej. Poza tym interesariusze zewnętrzni wspierają studentów w przygotowywaniu prac dyplomowych, udostępniają swoje zbiory do badań (np. Muzeum Ikon i Kultury Staroobrzędowców w Wojnowie), uczestniczą w realizacji przedmiotów praktycznych lub są zapraszani na wybrane zajęcia dydaktyczne (np. przedstawiciele firmy Transcom z Olsztyna czy Thyssen Krupp Group Services z Gdańska). Można zatem stwierdzić, że współpraca w tym zakresie prowadzona jest na wielu różnych płaszczyznach; z czasem udało się wypracować takie formy współpracy, które są korzystne dla obydwu stron i wzajemnie się warunkują. W różne formy współpracy włączeni zostali studenci wszystkich specjalności filologicznych.

Na filologii widać wpływ współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na proces dydaktyczny i te aspekty jakości kształcenia, które są zorientowane na dostosowywanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. W tym zakresie wykorzystuje się m.in. wyniki badań losów absolwentów po 6 miesiącach, 3 i 5 latach od ukończenia studiów, które są następnie analizowane na posiedzeniach Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Na UWM współpraca filologów z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest w większości przypadków adekwatna do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się, aczkolwiek, jak awizowano już wcześniej w kryterium 1, koncepcji kształcenia na filologii nie konsultowano z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego na etapie projektowania i wdrażania. Dziś dzięki istniejącym i rozwijanim kontaktom wpływ interesariuszy zewnętrznych jest coraz większy, chociaż – co należy podkreślić – nie do końca efektywny. Wprawdzie możemy wskazać przykłady dobrych rozwiązań programowych (np. modyfikacje zajęć w ramach modułu tłumaczeniowego na filologii germańskiej czy zajęć z praktycznej nauki języka angielskiego na filologii angielskiej), ale także pewnych decyzyjnych zaniechań (np. prowadzenie zajęć specjalizacyjnych z tłumaczeń na studiach II stopnia filologii rosyjskiej mimo sygnalizowanych przez interesariuszy zewnętrznych problemów z poziomem kompetencji językowych studentów). Dlatego ZO PKA rekomenduje prowadzenie systematycznych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz szybkie reagowanie na wskazywane przez nich aktualne zjawiska wynikające z realizacji programu kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kontakty filologów z otoczeniem społeczno-gospodarczym mają swoją tradycję, charakteryzują się dużą dynamiką i przybierają zróżnicowane formy (m.in. wymianę opinii na temat programu i oferty kształcenia, organizację praktyk, pomoc w realizacji prac dyplomowych i aktywności o charakterze społeczno-kulturalnym). Systematycznie rozwijana współpraca jest zgodna z dyscyplinami, do których kierunku został przyporządkowany, ma wpływ na realizowany program studiów i jego modyfikacje – jest adekwatna do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów, jak również osiągania przez studentów efektów uczenia się. Poza tym współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, która jest zgodna z misją i strategią rozwoju UWM w Olsztynie, zorientowana jest na dostosowanie form i treści kształcenia do wymogów zmieniającego się współczesnego rynku pracy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia na filologii realizowany jest poprzez staże naukowe lub dydaktyczne dla studentów i nauczycieli akademickich, wyjazdy na studia w ramach programu ERASMUS+, długo- i krótkoterminowe naukowe staże zagraniczne, jak również członkostwo pracowników w komitetach redakcyjnych czasopism, organizację i udział w międzynarodowych konferencjach naukowych oraz programach edukacyjnych i badawczych. Uczelnia wspiera wszystkie te aktywności i na Wydziale Humanistycznym sprawnie działa system finansowania krótkoterminowych wyjazdów zagranicznych.

W latach 2014-2019 pracownicy kierunku filologia w ramach programu Erasmus+ przebywali w Niemczech (Freie Universität Berlin, Universität Stuttgart), na Węgrzech (Eötvös Loránd University of Budapest), na Cyprze (Πανεπιστήμιο Κύπρου) i w Hiszpanii (Universidad de Extremadura). Z kolei pracownicy Instytutu Słowiańszczyzny Wschodniej odbyli w tym czasie staże naukowe i dydaktyczne w Biskeku (Kazachstan) i Topolczankach (Słowacja). ZO PKA rekomenduje Katedrze Filologii Angielskiej podejmowanie prób nawiązania współpracy z uczelniami brytyjskimi.

Udostępnione ZO PKA dane świadczą o raczej niewielkim – jak na razie - zainteresowaniu studentów kierunku filologia semestralnymi czy rocznymi studiami za granicą: 2014/2015 – 1 / 1 (odpowiednio: wyjazdy / przyjazdy); 2015/2016 – 3 / 1; 2016/2017 – 0 / 2; 2017/2018 – 1 / 3; 2018/2019 – 0 / 4. Jest to zjawisko ogólnopolskie – w porównaniu np. z latami dziewięćdziesiątymi programy unijne finansujące wyjazdy studentów straciły na atrakcyjności i cieszą się mniejszą popularnością. Na taki stan rzeczy złożyło się kilka powodów. Po pierwsze, studenci są zobowiązani do zaliczania nieobecności na zajęciach po powrocie z Erasmus+. Również wielu studentów pracuje już zawodowo i semestralny wyjazd oznacza utratę dochodów. ZO PKA rekomenduje podjęcie działań zachęcających do korzystania z oferty stypendialnej programu CEEPUS (Środkowoeuropejski Program Wymiany Uniwersyteckiej), który ma w swojej ofercie dla studentów i nauczycieli akademickich stypendia krótkoterminowe w ramach staży naukowych lub szkół letnich i intensywnych kursów.

Ważną kwestią do rozwiązania dla wszystkich kierunków filologicznych w Polsce zorientowanych na słowiańszczyznę wschodnią (której uczelnie nie są objęte programami unijnymi typu Erasmus+), pozostaje znalezienie odpowiedniego partnera w Rosji, Ukrainie czy Białorusi, z którym można nawiązać bezpośrednie, dwustronne kontakty z korzyścią dla obu stron. Instytut Słowiańszczyzny Wschodniej z tym problemem dobrze sobie poradził. Dzięki umowom bilateralnym rusyjscy olsztyńscy (pracownicy i studenci) zyskali możliwość współpracy z rosyjskimi i kazachskimi placówkami naukowo-dydaktycznymi w Moskwie (m.in. z Domem Rosyjskiej Zagranicy im. Aleksandra Sołżenicyna), Syktywkarze, Archangielsku, Ufie, Jekaterynburgu, Permie, Niżnym Nowogrodzie, Piatigorsku, Ałmatach i – przede wszystkim – w Kaliningradzie (Bałtycki Uniwersytet Federalny im. Immanuela Kanta). Z kolei KFG we współpracy z Niemiecką Centralą Wymiany Akademickiej (DAAD) dwukrotnie zorganizowała kilkudniowe wyjazdy studyjne do Niemiec (Berlin – Poczdam – Lipsk – Berlin, Berlin – Lipsk – Weimar – Berlin).

Instytut Słowiańszczyzny Wschodniej szczególnie wysoko ocenia datującą się od 2014 roku współpracę z Domem Rosyjskiej Zagranicy im. Aleksandra Sołżenicyna (wspólne aplikowanie o grant Fundacji „Russkij Mir”; badania nad emigracją rosyjską i jej kulturową spuścizną, które zaowocowały serią

„Luminarze Rosyjskiej Emigracji”), Piatigorskim Uniwersytetem Państwowym (projekt „Polacy na Kaukazie”, planowane są wspólne konferencje i publikacje), Rosyjską Akademią Nauk (zrealizowano grant badawczy nr 2011/01/B/HS2/03346 – „Mineje jako przykład literatury hymnograficznej oraz narzędzie kształtowania światopoglądu prawosławnych” – finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, wydano dwie monografie), Instytutem Języka Rosyjskiego im. W.W. Winogradowa Rosyjskiej Akademii Nauk (seria wydawnicza „Fontes Slavica Orthodoxa” przekształcona w 2017 roku w czasopismo). Katedra Filologii Germańskiej współpracuje z Uniwersytetem Friedricha Schillera w Jenie (udział w międzynarodowym projekcie „D/P IPHRAS: Interphraseologie als Element der Wissenschaftssprache”), Uniwersytetem w Stuttgarcie, Wolnym Uniwersytetem w Berlinie (umowa została zawarta 5 listopada 2018 roku). Warto jeszcze dodać, że od 2003 roku przy Katedrze Filologii Germańskiej działa Centrum Egzaminacyjne Instytutu Goethego, a w ramach współpracy z Austriackim Forum Kultury w Warszawie odbywają się na Wydziale Humanistycznym wspólne konferencje i seminaria oraz spotkania popularyzujące kulturę austriacką. Pracownicy naukowo-dydaktyczni zatrudnieni w Katedrze Filologii Angielskiej i Katedrze Filologii Germańskiej aktywnie uczestniczą w wielu międzynarodowych projektach badawczych, m.in. prof. Michaela Hollingtona (University of Toulouse-Le Mirail 2) „Keywords in Dickens”; prof. Roberta Hampsona (Royal Holloway, University of London) „Reception of Joseph Conrad in Europe”; prof. Brendana Kavanagha (University of Cambridge, Cambridge) „Transcultural and Transtextual Conrad”; prof. Seana Morelanda (University of Ottawa) „Lovecraftian Poe” itp.

Gośćmi ISW, KFA i KFG byli w ostatnich latach – jako *visiting professors*, jako prowadzący wpisane do programów nauczania wykłady, seminaria i warsztaty – uczeni oraz pisarze z Rosji, Niemiec, Włoch, i Austrii

Pracownicy naukowo-dydaktyczni kierunku filologia są członkami komitetów redakcyjnych rosyjskich (m.in. „Дом Бурганова. Пространство культуры”, „Ежегодник Дома русского зарубежья им. А. Солженицына”, „Вестник ПНИПУ. Проблемы языкознания и педагогики”), kazachskich („МАГИСТР”) i ukraińskich („Султанівські читання”) czasopism naukowych oraz członkami komitetów naukowych i organizacyjnych konferencji naukowych, wśród których można by wymienić: Międzynarodową Interdyscyplinarną Konferencję Naukową: „Bajka, baśń, legenda, mit – magiczny pierwiastek utworu”; Międzynarodową Konferencję Sławistyczną „Polsko-wschodniosłowiańskie kontakty językowe, literackie, kulturowe”; Międzynarodową Konferencję Naukową „Luminarze Rosyjskiej Emigracji”; (w trakcie organizacji) 6. Kongres MGW (Mitteleuropäischer Germanistenverband – Środkowoeuropejskie Stowarzyszenie Germanistów, Olsztyn 2021).

Pracownicy Jednostki należą do ponad 30 międzynarodowych stowarzyszeń (towarzystw, organizacji) naukowych i kulturalnych. Są to m.in. Międzynarodowa Asocjacja Białorutenistów, Międzynarodowe Stowarzyszenie Ukrainistów, Międzynarodowe Stowarzyszenie Germanistów, Stowarzyszenie Pisarzy Ukrainy, European Association for American Studies, The Joseph Conrad Society, The Slavic Cognitive Linguistics Association, National Association for the Teaching of English, Modern Language Association (MLA), American Studies Association (ASA), The International Society for Exploring Teaching and Learning (ISETL), American Comparative Literature Association, European Association for Computer Assisted Language Learning (EACALL) itp.

ISW wydaje trzy czasopisma: „Acta Polono-Ruthenica” (20-punktowe) – zespół redakcyjny tworzą pracownicy rusycystyki olsztyńskiej; „Acta Neophilologica” (40-punktowe) – w Radzie Naukowej

znajdują się uczeni z Rosji, Słowacji, Austrii, Ukrainy, Niemiec, USA; „Fontes Slavicae Orthodoxae” – w Radzie Naukowej wymienieni są uczeni z Rosji, Serbii, USA, Litwy, Włoch, Austrii.

Na kierunku filologia nie prowadzi się – jak dotąd – okresowej oceny umiędzynarodowienia kształcenia i jego wpływu na proces dydaktyczny. ZO PKA rekomenduje uruchomienie mechanizmów pozwalających na właściwe zdiagnozowanie i zintensyfikowanie procesu umiędzynarodowienia kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zasięg i formy umiędzynarodowienia są zgodne z koncepcją i założonymi celami kształcenia na ocenianym kierunku. Dzięki programom unijnym (zwłaszcza Erasmus+) studenci kierunku i nauczyciele akademicy zdobywają nowe doświadczenia edukacyjne i zawodowe. Nauczyciele akademicy realizują wspólnie z partnerami zagranicznymi projekty naukowe, biorą udział w międzynarodowych konferencjach, wyjeżdżają na staże naukowe i kwerendy biblioteczne (korzystając przy tym z finansowego wsparcia Uczelni), są członkami komitetów czasopism naukowych oraz członkami komitetów naukowych i organizacyjnych konferencji naukowych, należą do międzynarodowych stowarzyszeń naukowych, itp.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie w procesie uczenia się udzielane jest przede wszystkim przez pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału. Każdy student, poza kontaktem z wykładowcami na wykładach i ćwiczeniach, ma możliwość indywidualnego kontaktu z prowadzącymi zajęcia podczas godzin konsultacji (informacja o konsultacjach jest dostępna w systemie USOS, na stronie internetowej jednostek oraz bezpośrednio na drzwiach pokoi pracowników), a także poprzez pocztę elektroniczną (każdy z pracowników zobowiązany jest do posiadania uczelnianego konta e-mailowego, którego adres udostępniany jest studentom). Studenci na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie wypowiadali się na temat kontaktu z wykładowcami poza godzinami zajęć, a wsparcie w postaci konsultacji określali jako skuteczną pomoc w osiąganiu efektów uczenia się, zatem można ocenić, że studenci otrzymują zindywidualizowane wsparcie w procesie uczenia się, także wobec osób szczególnie uzdolnionych.

Możliwość kontaktu z władzami dziekańskimi, a w szczególności z prodziekanem ds. studenckich zapewniona jest podczas dyżurów dziekańskich. Ponadto, na każdym kierunku powoływani są opiekunowie poszczególnych roczników. Są to wyznaczeni nauczyciele akademicki o dużym doświadczeniu dydaktycznym, których zadaniem jest utrzymywanie kontaktu i współpraca z władzami Wydziału, pracownikami dziekanatu, pełnomocnikami i innymi osobami w zakresie spraw dotyczących studentów danego rocznika. Opiekunowie roczników zapewniają m.in. wsparcie studentom pierwszego roku w aklimatyzacji oraz w dalszym procesie uczenia, informują o inicjatywach podejmowanych przez Wydział i pomagają w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Kolejną z form wsparcia studentów jest możliwość studiowania za zgodą Dziekana w trybie indywidualnej organizacji studiów, polegającej na ustaleniu indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planu studiów. Może to dotyczyć studenta: realizującego naukę na więcej niż jednym kierunku/specjalności, wychowującego dzieci, z niepełnosprawnością, szczególnie zaangażowanego w działalność społeczną w środowisku akademickim, znajdującego się w trudnej sytuacji, będącego członkiem sportowej kadry narodowej, rezerwy kadry narodowej lub kadry uniwersyteckiej.

Miejszem rozwijania zainteresowań studentów są koła naukowe. W roku akademickim 2018/2019 w jednostce funkcjonowało 6 kół naukowych, w których aktywnie działali studenci ocenianego kierunku studiów: Studenckie Koło Slawistyczne, Dyskusyjne Koło Filmowe, Studenckie Koło Przekładu, Studenckie Koło Inicjatyw Anglistycznych Anglo Cooltura-Juniors, Studenckie Koło Naukowe Miłośników Kultury Brytyjskiej i Amerykańskiej Anglo Cooltura-Seniors oraz Studenckie Naukowe Koło Młodych Germanistów. Każde z nich ma swojego opiekuna naukowego, otrzymuje także wsparcie merytoryczne od pracowników UWM. Dzięki działalności w kołach naukowych studenci mają możliwość zdobywania wiedzy poza programem studiów, jej propagowania, rozwijania umiejętności naukowo-badawczych, rozwijania umiejętności interpersonalnych i zainteresowań, promowania kierunku, jednostki i Uniwersytetu.

Wydział Humanistyczny współpracuje z Biurem Karier UWM, które oferuje studentom szkolenia z kompetencji miękkich, pisanie CV, listów motywacyjnych, rozmów kwalifikacyjnych oraz organizacji czasu pracy, autoprezentacji i wystąpień publicznych. Osoby studiujące na kierunku mogą również wzmacniać swoje kompetencje przedsiębiorcze w ramach poradnictwa i warsztatów z dziedziny biznesu. Studenci mogą uczestniczyć w spotkaniach z pracodawcami organizowanymi przez Biuro Karier.

Studenci mają możliwość realizacji aktywności sportowej nie tylko w ramach obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego, ale także poprzez korzystanie z oferty Klubu AZS UWM, w ramach którego funkcjonuje kilkanaście różnych sekcji.

Zgodnie z Regulaminem Studiów studenci z niepełnosprawnością mogą uzyskać zgodę na stosowanie rozwiązań alternatywnych w czasie studiowania, w tym indywidualnej organizacji studiów, indywidualnego sposobu zdawania egzaminów i uzyskiwania zaliczeń (np. wydłużony czas, zmieniona forma, miejsce), czy też korzystać z urządzeń audiowizualnych umożliwiających rejestrację zajęć oraz pomoc asystenta, który wykonuje notatki na zajęciach i pomaga w przemieszczaniu się po budynkach Uczelni. Stosowane rozwiązania nie prowadzą do zmniejszenia wymagań merytorycznych wobec studentów z niepełnosprawnościami. W ramach obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego

studentom z niepełnosprawnością realizującym studia I stopnia proponowane są alternatywne zajęcia dostosowane do stopnia niepełnosprawności. Do organizacji i prowadzenia działań zmierzających do zapewnienia równych szans w realizacji programu studiów przez osoby z niepełnosprawnością, powołany został Wydziałowy opiekun ds. studentów z niepełnosprawnością. Decyzję o zastosowaniu określonych rozwiązań w odniesieniu do studenta z niepełnosprawnością podejmuje prodziekan ds. studenckich na pisemny wniosek studenta, po zasięgnięciu opinii kierownika Biura ds. Osób Niepełnosprawnych UWM oraz wydziałowego opiekuna ds. studentów z niepełnosprawnością.

Studentom na wizytowanym kierunku decydującym się na założenie rodziny przysługują rozwiązania systemowe uwzględnione w Regulaminie Studiów (tj. np. urlop rodzicielski) jak i nieformalne wsparcie, np. w postaci możliwości wchodzenia do dziekanatu bez kolejki dla studentek w ciąży.

Studenci zagraniczni posiadają dedykowaną im jednostkę – Biuro ds. Współpracy Międzynarodowej, do której mogą się zgłosić z napotkanymi problemami. Na Uczelni działa także organizacja studencka ESN Olsztyn, która pomaga studentom z innych krajów asymilować się po przyjeździe do Polski.

Każda osoba studiująca na kierunku filologia ma możliwość rozwoju społecznego poprzez działalność w ramach samorządu studenckiego. Rada Wydziałowa Samorządu Studenckiego otrzymuje stałe wsparcie merytoryczne oraz lokalowe. W zakresie finansowym ma możliwość wnioskowania o wsparcie finansowe do Dziekana Wydziału, jednak nie posiada ona swojego stałego rocznego budżetu, którym mogłaby dysponować, co jest rozwiązaniem nie tylko wspierającym rozwój działalności studenckiej, ale też uczącym planowania w skali rocznej, budując przez to bardziej odpowiedzialną postawę wśród studentów. Rekomenduje się rozszerzenie wsparcia Rady Wydziałowej Samorządu Studenckiego w zakresie umożliwienia dysponowania stałym rocznym budżetem na wydatki w zakresie ich działalności regulaminowej.

Proces zapobiegania nieprawidłowościom, które mogą pojawić się w czasie studiowania składa się z kilku etapów i rozpoczyna się od spotkań ze studentami pierwszego roku studiów z opiekunem roku, gdzie prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Informacje o nieprawidłowościach mogą zgłaszać nauczyciele akademicki, pracownicy dziekanatu oraz studenci. Uwagi studentów przyjmuje również Samorząd Studencki, które w razie potrzeby przekazuje je władzom wydziału. Studenci z RWSS na spotkaniu z ZO PKA wskazywali, że gdy zgłaszali władzom jednostki sytuacje negatywnych zachowań ze strony nauczycieli akademickich, te reagowały stanowczo i zdecydowanie, broniąc praw studentów.

Studenci mają możliwość uzyskania wsparcia psychologicznego w Akademickim Ośrodku Pomocy Psychologicznej i Terapii „Empatia”. Jednostka ta pomaga w radzeniu sobie z trudnymi emocjami, stresem i uzależnieniami. Wspiera także osoby mające trudności z relacjami, dotknięte przemocą, a także mające problemy w sferze seksualności. Pomoc ta kierowana jest także do studentów z wymian międzynarodowych – jest oferowana w języku polskim oraz angielskim. Osoby studiujące na wizytowanym kierunku mają także możliwość wypowiedzi o przypadkach dyskryminacji ze strony prowadzących zajęcia w procesie anonimowej ankietyzacji po zakończonych semestrach.

Rzecz i doskonalenie systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się jest monitorowany przez władze Uczelni oraz Jednostki, zarówno drogami formalnymi, jak i nieformalnymi. W ramach obowiązujących procedur, realizowane są cykliczne Raporty Ewaluacji Jakości Kształcenia. Dodatkowo

system wsparcia studentów jest także uwzględniany w corocznym procesie sporządzania Karty Samooceny Podstawowej, Międzywydziałowej lub Ogólnouczelnianej Jednostki Organizacyjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Ponadto władze wizytowanego wydziału mają stały nieformalny kontakt z przedstawicielami wydziałowego samorządu studenckiego, który m. in. reprezentuje potrzeby, uwagi i wnioski studentów wizytowanego kierunku. Na podstawie tych mechanizmów na bieżąco rozwijany jest system wsparcia studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Przeprowadzona analiza wykazała, że na kierunku filologia wsparcie osób studiujących w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym oraz zawodowym i wejściu na rynek pracy jest kompleksowe, ma charakter stały oraz przybiera zróżnicowane formy. Władze wizytowanej jednostki oraz jej pracownicy podejmują starania celem zagwarantowania studentom odpowiednich warunków studiowania. Jednostki ogólnouczelniane, tj. Biuro Karier czy też Biuro ds. osób niepełnosprawnych, poszerzają zakres systemu opieki i wsparcia ponad to, co oferuje Wydział, efektywnie wspierając indywidualne potrzeby studentów. Uwzględniane są potrzeby studentów zagranicznych, posiadających rodziny, a także posiadających różne formy niepełnosprawności. Studenci mają możliwość rozwoju w ramach aktywności artystycznych, sportowych, organizacyjnych czy też w zakresie przedsiębiorczości. Prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania wszelkim formom przemocy oraz dyskryminacji. Studenci mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków, które brane są pod uwagę przez osoby decyzyjne. Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się odpowiadają potrzebom studentów. Władze Wydziału są otwarte na bezpośredni kontakt ze studentami, chcąc poznać ich uwagi i opinie, a w sytuacjach wymagających reakcji podejmują zdecydowane działania, co m. in. ma kluczowe znaczenie dla efektywnego rozwoju systemu wsparcia studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni mają zapewniony publiczny dostęp do pełnej informacji o działalności dydaktycznej, naukowej i popularyzatorskiej prowadzonej przez Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Podstawowym narzędziem komunikacji zarówno

ze studentami i nauczycielami akademickimi, jak i kandydatami na studia są strony internetowe Wydziału i poszczególnych jednostek (instytutu i katedr) prowadzących kształcenie na kierunku, odsyłające w razie potrzeby na stronę główną Uczelni. Takie rozproszenie utrudnia szybki i skuteczny dostęp do informacji o kierunku filologia i dedykowane jest przede wszystkim interesariuszom powiązanych z konkretną specjalnością. Dodatkowym problemem jest zdecydowanie odmienny projekt wizualny tych stron, co stanowi niewątpliwe utrudnienie dla osób z niepełnosprawnością narządu wzroku. Na podstronach jednostek prowadzących kierunek (np. na stronie KFG) znaleźć można obrazki zawierające tekst, które nie posiadają wskazanego tekstu alternatywnego, niezbędnego w takim wypadku dla osoby z niepełnosprawnością narządu wzroku, korzystającej z różnych elektronicznych narzędzi wspomagających. Rekomendowane jest zatem dostosowanie stron internetowych kierunku do potrzeb tej grupy odbiorców.

Głównym źródłem informacji o procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów są strony poszczególnych jednostek współprowadzących kierunek. Podzielone są one na podstrony z licznymi zakładkami, dotyczącymi struktury danej jednostki, nauki, jakości kształcenia, dydaktyki, współpracy międzynarodowej, spraw studenckich i pracowniczych. Znajdujemy tam również zakładki dla kandydatów i interesariuszy zewnętrznych. Choć niewątpliwie odmienne, strony te dostarczają pełnej wiedzy o efektach uczenia się i programie studiów pierwszego i drugiego stopnia, semestralnym planie studiów oraz tygodniowym rozkładzie zajęć, wymaganiach stawianych pracom dyplomowym, zasadach organizacji i zaliczania praktyk zawodowych, uzyskiwanych po ukończeniu studiów kwalifikacjach. Zapewnia dostęp do regulaminu studiów, zawiera także karty przedmiotów (sylabusy) oraz informacje o terminach konsultacji wykładowców i dostępności opiekunów roku. Strony internetowe odsyłają także studentów do USOS, Biura Karier, Biblioteki Uniwersyteckiej, strony Wydziału i Uniwersytetu.

Zastrzeżenia ZO PKA wzbudza jednak nieaktualność informacji na stronie ISW, prowadzącej specjalność *filologia rosyjska*. Znajdują się tam bowiem informacje dotyczące nieistniejącego już kierunku *filologia rosyjska*, np. o nieaktualnych dla specjalności specjalizacjach: *nauczycielskiej* oraz *turystyka i rosjoznawstwo*. Tylko część nauczycieli akademickich związanych z kierunkiem zdecydowała się na opublikowanie na stronach internetowych informacji o swoich zainteresowaniach naukowych, wiedza zatem o potencjale naukowym i dydaktycznym środowiska odpowiedzialnego za kształcenie na kierunku filologia, dostępna interesariuszom zewnętrznym jest niepełna. Sprzeczne są też informacje zawarte w kartach przedmiotu. Wskazane luki czy niedociągnięcia wiążą się z trwającymi na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim zmianami organizacyjnymi. Utworzenie nowej struktury Uczelni (na mocy nowego statutu) spowodowało konieczność przebudowy stron internetowych wszystkich jednostek uniwersyteckich, w tym Wydziału Humanistycznego i jednostek prowadzących oceniany kierunek. Zespół oceniający rekomenduje wykorzystanie tej sytuacji do pogłębionego przeglądu wszystkich treści w celu ich aktualizacji oraz uspoźnienia informacji na temat kierunku filologia, ale także wzbogacenie strony kierunku o dane dotyczące losów zawodowych absolwentów oraz informację o efektach ankiet studenckich. Zarówno dane zbiorcze dotyczące np. najczęściej wybieranych przez absolwentów miejsc pracy, jak i przykłady indywidualnych karier są jednym z najlepszych sposobów zilustrowania celów kształcenia i sylwetki absolwenta oraz potwierdzeniem osiągania założonych efektów uczenia się. Z kolei udostępnienie informacji zwrotnej o efektach prowadzonych ankiet studenckich oraz podejmowanych na całym Wydziale bądź wyłącznie w odniesieniu do ocenianego kierunku działań doskonalących jakość kształcenia wzmocnić mogą zaangażowanie studentów nie tylko w proces ankietyzacji, ale także w działania pro jakościowe.

Systematycznego przeglądu informacji dotyczących procesu kształcenia zamieszczanych na stronach internetowych kierunku dokonują przedstawiciele zespołu ds. zapewniania jakości kształcenia we współpracy z pracownikami dziekanatu. Zespół oceniający rekomenduje prowadzenie badań mających na celu zweryfikowanie oceny potrzeb studentów i pozostałych interesariuszy dotyczących systemu dostępu publicznego do informacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacje dotyczące studiów na kierunku filologia, zamieszczane na stronach internetowych Wydziału Humanistycznego i jednostek prowadzących kierunek są kompleksowe, ale nie w pełni czytelne ze względu na rozproszenie danych. W zdecydowanej większości są także aktualne i pełne. Dostosowane są do potrzeb poszczególnych grup studenckich oraz różnych grup interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, nie w pełni uwzględniając jednak potrzeby osób niedowidzących. Systematycznego przeglądu informacji dotyczących procesu kształcenia zamieszczanych na stronach internetowych kierunku dokonują przedstawiciele zespołu ds. zapewniania jakości kształcenia we współpracy z pracownikami dziekanatu. Nie są prowadzone badania mające na celu zweryfikowanie oceny potrzeb studentów i pozostałych interesariuszy dotyczących systemu dostępu publicznego do informacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Zasady projektowania nowych programów kształcenia oraz zasady modyfikacji programów kształcenia reguluje Uchwała Nr 368 Senatu UWM w Olsztynie z dnia 30 listopada 2018 roku.

Nad realizacją programu kształcenia na filologii czuwają Kierunkowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (KZZJK), które są Specjalnościowymi Zespołami ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. W czytelny sposób określone zostały ich kompetencje i zakres odpowiedzialności, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w kontekście ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Do podstawowych działań projakościowych KZZJK należą m.in.: (a) monitorowanie programu studiów (dyskusja nad propozycjami zmian w programie studiów, sylabusach i programach nauczania; podejmowanie decyzji o ich wdrożeniu zgodnie z obowiązującymi procedurami; uwzględnianie przy korekcie programu studiów wyników ankiet i sprawozdań Biura Karier dotyczących ścieżki zawodowej

absolwentów; zgłaszanie zmian w zasadach rekrutacji itp.); (b) ocena efektów uczenia się oraz programów studiów (samoocena prawidłowości zdefiniowania kierunkowych i przedmiotowych efektów uczenia się, wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, jak również system ECTS, praktyki zawodowe, możliwości uzyskania efektów uczenia się w planowanej liczbie godzin, zasadności umieszczenia przedmiotu w programie studiów, doboru form zajęć do efektów przedmiotowych, doboru treści programowych i form zajęć do sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych, najtrudniej osiągniętych efektów, efektywności pracy własnej studenta, powodów odsiewu itp.); (c) ocena jakości zajęć – ankiety i hospitacje (weryfikacja realizowanych treści kształcenia i stosowanych metod weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się).

Proces kształcenia, w tym przegląd i doskonalenie programu studiów, jest monitorowany na bieżąco i przebiega wieloetapowo. Nad modyfikacją programów nauczania czuwają KZZJK, które podlegają Wydziałowemu Zespołowi ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (WZZJK) i który na podstawie danych KZZJK przygotowuje raz do roku sprawozdanie z oceny jakości kształcenia za poprzedni rok akademicki wraz z informacją na temat realizacji zaleceń i rekomendacji na dany rok akademicki. Sprawozdanie przedstawiane jest Radzie Wydziału Humanistycznego, Samorządowi Studenckiemu oraz Samorządowi Doktorantów. Po zatwierdzeniu przez Radę Wydziału Humanistycznego sprawozdanie przesyłane jest do Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, którego zadaniem jest upowszechnianie wyników analiz jakości kształcenia.

Propozycje zmian w programach i planach studiów mogą składać nauczyciele akademicki, studenci lub członkowie Rad Programowych, w składzie których znajdują się także przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Po opracowaniu nowelizacji programu lub planu studiów i pozytywnym zaopiniowaniu zmian przez prodziekana ds. kształcenia WZZJK przedkłada projekt Radzie Wydziału Humanistycznego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dotychczasowych działań i podejmowanych decyzji przez KZZJK ZO PKA stwierdza, że w UWM na filologii przeprowadzana jest regularnie ocena programu studiów, która obejmuje efekty uczenia się i ich zgodność z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, system ECTS, dobór treści programowych w powiązaniu z prowadzonymi badaniami naukowymi, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów (zgodnie z procedurą badania ankietowego *Losy zawodowe absolwenta UWM w Olsztynie*). Ocena programu studiów opiera się na miarodajnych analizach, dla których dane zaczerpnięto z aktualnych ankiet studenckich (ogólnouczelniana ankieta przeprowadzana w wersji elektronicznej po zakończeniu każdego semestru zgodnie z zarządzeniem Nr 50/2017 Rektora UWM w Olsztynie z dnia 29 maja 2017 roku), ankiet autooceny nauczycieli akademickich (zgodnie z procedurą WSZJK-SI-1) i bieżących uwag i sugestii przekazywanych przez interesariuszy zewnętrznych, a dostępne wnioski wykorzystuje się w coraz większym stopniu do doskonalenia tego programu.

Mimo podejmowanych działań w ramach WSZJK należy stwierdzić, że system oparty na przejrzystych procedurach nie jest do końca skuteczny. Dotyczy to zdiagnozowanych przez ZO PKA uchybień bądź nieprawidłowości: (a) kierunkowe efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia, gdyż częściowo nie odpowiadają właściwym poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji; (b) część efektów uczenia się, które sformułowano na poziomie przedmiotów, jest nieprawidłowo powiązana z efektami kierunkowymi; (c) niewłaściwie określono poziom umiejętności językowych na *filologii rosyjskiej*; (d) brak modyfikacji programu studiów II stopnia dla studentów rozpoczynających kształcenie w roku

akademickim 2019/2020 ze względu na różnice programowe, jakie wynikają z nowych standardów kształcenia nauczycieli; (e) brak modyfikacji modułów zajęć specjalizacyjnych (na *specjalności filologia germańska* i *filologia rosyjska*) pod kątem ich przydatności na rynku pracy, mimo uzyskanych od przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego informacji na temat mniejszego zapotrzebowania na nauczycieli języka niemieckiego i niezadowalający poziom umiejętności językowych studentów *filologii rosyjskiej*, którzy udają się na praktyki tłumaczeniowe; (f) brak zajęć z dziedziny nauk społecznych dla studentów, którzy kształcą się w ramach specjalizacji innej niż nauczycielska; (g) częściowo nieefektywny dobór metod weryfikacji dla osiągniętych efektów uczenia się; (h) nadzór nad pracami dyplomowymi, w tym głównie na studiach I stopnia, wymaga korekty itp. Na tej podstawie można zatem stwierdzić, że konieczne jest wdrożenie mechanizmów sprawdzających oraz weryfikacja skuteczności obowiązujących i stosowanych w praktyce procedur.

Jakość kształcenia na filologii jest poddawana – jak dotychczas w niesystemowy sposób – zewnętrznej ocenie przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, którzy program kształcenia i jego modyfikacje analizują pod kątem przydatności z punktu widzenia reprezentowanych branż.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W UWM na filologii prowadzona jest polityka jakości, która obejmuje projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów. Na dokonujące się zmiany w kształceniu mają coraz większy wpływ interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicy i studenci) i zewnętrzni (pracodawcy, absolwenci kierunku). Ocena realizowanego programu studiów oparta jest o wyniki analizy gromadzonych w ramach określonych procedur danych, które dostarczają kluczowych informacji na temat postępów studentów w procesie uczenia się i stanowią podstawę zmian. Mimo opracowanych procedur i ich stosowania, system jest częściowo nieskuteczny. Dotyczy to struktury programu studiów, w tym m.in. deklarowanych efektów uczenia się oraz metod ich weryfikacji, nadzoru nad pracami dyplomowymi oraz efektywnego reagowania na opinie otoczenia społeczno-gospodarczego itp.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Podjęcie działań sprawdzających, które wyjaśnią częściową nieskuteczność stosowanych dotychczas procedur w ramach WSZJK, a po wyjaśnieniu jej przyczyn umożliwią ich weryfikację oraz zapewnią większą skuteczność.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

- a) Wdrożenie lub podjęcie działań służących większemu zaangażowaniu interesariuszy zewnętrznych w proces kształcenia na filologii.
- b) Opracowanie i wdrożenie jednolitego systemu informacyjnego dotyczącego jakości kształcenia.
- c) Stworzenie bazy danych, umożliwiającej gromadzenie informacji na temat aktywności naukowo-badawczej studentów.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

- a) W latach 2014-2019 podpisano łącznie 28 umów z interesariuszami zewnętrznymi; są to m.in. placówki szkolne (szkoły podstawowe, zespoły szkół ogólnokształcących, gimnazja), biura tłumaczeń, fundacje, stowarzyszenia oraz firmy, działające na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Sformalizowanie istniejących kontaktów i podpisanie dwustronnych porozumień oraz pozyskanie nowych interesariuszy umożliwiło rozszerzenie oferty praktyk zawodowych. Odtąd możliwe jest pozyskiwanie informacji zwrotnych o kompetencjach studentów i oczekiwaniach pracodawców wobec Uczelni, Wydziału i kierunku. Na 3 specjalnościach powołano także Rady Programowe, w których skład wchodzi interesariusze zewnętrzni. Wszystkie te działania należy ocenić pozytywnie. Zalecenie zostało spełnione.
- b) Na stronach internetowych specjalności zostały zamieszczone i są na bieżąco aktualizowane szczegółowe informacje dotyczące jakości kształcenia i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Podjęte działania w tym zakresie należy ocenić pozytywnie. Zalecenie zostało spełnione.
- c) Informacje dotyczące aktywności naukowo-badawczej studentów filologii gromadzone są od kilku lat przez opiekunów kół naukowych. Przyjęte rozwiązanie wydaje się być odpowiednie. Zalecenie zostało spełnione.

Przewodniczący zespołu oceniającego

dr hab. Marek Cieszkowski

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, ze zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, ze zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, ze zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 r. poz. 1450);
8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2012 r., poz. 131);
9. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
10. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Załącznik nr 2
do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl